

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 7. II aastakäik

TEATAJA

1. aprillil 1927

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas Emk. 250.—
 Poolaastas " 150.—
 Välismaale " 500.—
 Poolaastas " 300.—

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
 Kõnetraat 17-77, toimetaja kodu 1-35
 Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval,
 kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . Emk. 4000.—
 1/2 " . " 2200.—
 1/4 " . " 1200.—
 Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Müügitehnika. Milleks vajame meistrite-, sellide- ja tööstusõpilaste seadust. Kaubandus-tööstuskoda esimehe hra. J. Puhki seletus Eesti delegatsioonil Leedusse sõidu ülesannetest ja tähtsusest. Kuidas võeti vastu Eesti Kaubandus-tööstuskoda delegatsioon Leedus. Linakasvatuse ja linakaubanduse meel ja naaberriiges. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Eesti majandus-ühkust seltsukorrast. Eesti delegatsioonil sõidu järeleka ja Kaunasesse Leedu ajakirjanduses. Pankade Nõukogu välislaenu tarvidusest. Teiste riikide majanduslik elu-olu. Uusi seadusi ja määrusi. Tolliteateid. Turgude ülevaade. Börsiteateid. Kaubahinnad.

Kaubandus-tööstuskoda juhatuse koosseis.

Osa võtavad — pahemalt paremale: A. Ilves, III sekts. esimees, koja nõunik R. Berendsen, juhat. liige F. Peterson, abiesimees E. Rosenvaldt, koja esimees J. Puhk, direktor M. Hurt, juhat. liikmed H Kolts, A. Olev ja koja sündik. M. Pung.

Müügitehnika.

Kaebused nõrga äritegevuse üle detailkaubanduse alal on meil saanud otse krooniliseks nähtuseks. Imestada pole siin midagi, kuna põhjused selleks on arusaadavad ja küllaldaselt mõjuvad. Kui kaupmel läbikäik on piiratud, siis paneb ta selle esijoones täie õigusega kodanikkude vähese ostujõu arvele. Eriti meil Eestis, kus rahva enne sõda kogutud tagavarad on lõpuni kokku sulanud, ei saa kodanik omi mitmesuguseid tarvidusi rahuldada sel määral, nagu seda nõuab tema ühiskondlikule seisukohale vastav elamisstandart, — ta on nappide teenistusvõimaluste tagajärjel sunnitud oma tarvidusi piirama, et ots-otsaga kokku viia.

Edasi tuuakse nõrga äritegevuse põhjusena järjest kasvavat konkurentsi. Järel-sõja-aastail on tõesti võistlus Tallinnas võtnud väga terava kuju, mis ka praegu veel vähenematult kestab. On seepärast loomulik, et juba selletagi ostujõus nõrgestatud ostjaskond tugeva võistluse läbi killuneb ja üksikutel kaupmeestel seega põhjust on ostjate vähesuse üle kaevata.

Rahva nõrk ostujõud, ühenduses äride rikkusega, — on peapõhjuseks kaebustele vähese äritegevuse üle detailkaubanduse alal. Ei ole käesolevate ridade ülesanne näidata teid rahva ostujõu tõstmiseks, — see on laiaulatusega rahvamajanduse küsimus, — siinkohal olgu vaid katset tehtud detailistide tähelepanu juhtida mõningatele teistele puudustele, mis soodsat äritegevust takistavad ja milliste kõrvaldamine seisab iga kaupmehe enese käes.

Need puudused peituvad müügitehnikas. Müügitehnika alale kuuluvad kõik kaupmehe toimingud, mille sihiks on tema ettevõtte läbikäigu suurendamine. Olulisemaks osaks müügitehnikas on reklaam.

Lääne-Euroopa suurlinnades näeme, millise tähtsuse omab meie ajal nimelt vaateakende reklaam. Kunstnikud on pandud tegevusse, et ostjaid ligi tõmmata ja nende tähelepanu juhtida teatavate kaupade peale. Ka meie juures pannakse ikka enam ja enam rõhku tõmbejõulise vaateakende dekoreerimise peale, kuid ei saa salata, et seejuures sageli tarvitatakse ebaõigeid võtteid. Seda näiteks võime tähele panna iga-aastaste akende dekoreerimise auhinnavõistlustel, nagu need Tallinnas korraldatakse. Auhindu jagatakse selle järele, kuidas üks või teine aken publikule meeldib, mitte aga asjatundliku otsuse põhjal sellelt seisukohalt, kui võrra korraldatud vaateaken ostuhimu suudab äratada. Olulise tähtsusega vaateakna dekoreerimisel pole

mitte dekoratsioon ise, mõni keerlev jõulumees või liikuv raudteerong, vaid kaup, mida äri müüb. Laial publikul, kes sarnase fantastiliselt dekoreeritud vaateakna taga imestab, tuleb vaevalt mõttesse ärisse sisse astuda, et sealt midagi osta, kui mitte väljapanekud aknal ei ärata temas ostuhimu. Vaateakna ülesanne on olla ühenduslüliks uulitsa ja äri sisemuse vahel; vaateakna korraldus peab ilmutama mõtet ja dekoratsioon peab seisma selle mõtte teenistuses, teda teataval määral illustreerima, mitte aga tumestama.

Reklaamimine ajalehete kuulutuste ja plakatite kaudu osutub meil ikka veel küllalt puudulikuks, kuid selle olulisema külje võtame siinkohal vaid mööda minnes kõne alla, kuna ajakirjandus seda küsimust sageli juba on käsitanud. Ajalehe kuulutusi võib üldiselt nende iseloomu järele jaotada kahte gruppi. Esimesse kuuluvad teatava äri poolt pea alati samase sisuga korduvalt ilmuvad kuulutused, mis sel teel firma nime-tuse lugejate mälestusse vajutavad. Teise gruppi kuuluvad juhuslikud kuulutused, eriti odavate või värskest kohalejõudnud kaubasaadetiste või liikide kohta. Selliste kuulutuste ülesanne on tulla vastu ostjate erakordsetele vajadustele või anda hoogu uute tarviduste tekkimisele. Lühit-sedes kohalikke päevalehti ja ajakirju, selgub, kui vähe rõhku äriomanikkude poolt pannakse kuulutuste teksti kokkuseadmisele. Kuigi lugu sellepolest ajajooksul on tunduvalt paranenud, leiame siiski veel küllalt värvitu sisuga kuulutusi, mis lugeja silmade eest mõjuta ning tähelepanu äratamata mööda lähevad. Perioodiliste, korduva sisuga kuulutuste asemel näeme nüüd sagedamini ilmuvat, ka teatavate vaheegade järele, kuulutusi, millistes reklaamitakse tüht või rohkem eriartikleid, mis tõttu sellised kuulutused eduga täidavad mõlemasse ülaltähendatud gruppi kuuluvate ajalehekuulutuste ülesandeid. Seda teed tuleb igatahes lugeda õigeks, sest ka ajalehe kuulutuste külge peab olema huvitav, nagu kõik muu, ja ei tohi olla igav omas ühetoonilisuses. Mis puutub ajalehe kuulutusse, siis maksab see täiel määral ka plakatite, kataloogide, koju saadetavate pakkumiste jne. kohta: lühike, täpne avaldusviis, milles ainult kõige olulisem esile toodud, ja elav sisu. Kaup ise peab kõnelema ja äri peale juhtima.

Väga mitmesugused reklaamivõimalused vaateakende dekoreerimise, ajalehekuulutuste, plakatite jne. teel pole kaugeltki veel täiel määral ära kasutatud. Samuti kui vaateaken, peab ka äri-ruumi sisemus reklaami ülesandeid täitma. Äri-

ruum olgu armastusega korraldatud, sest siis vaid mõjub ta ostjale kutsuvalt. Sellest ei ole veel küllalt, et iga kaup on asetatud oma kohale, ta peab olema korraldatud nii, et ta ostja pilgud ligi tõmbab. Veel enam kui vaateaknal, peab siin ligitõmbavuse põhimõte mõjule pääsma.

Õieti organiseeritud müügitehnika tähtsaim tunnusmärk on personaali hea üllalpidamine. Selles suhtes on meil veel palju õppida. Personaali korrektsus peaks olema enesestmõistetav asi, — lahkuseta ja tähelepanematu müüja toob äriale rohkem kahju, kui kaupmees seda teab aimata.

Kiire teenimine on alati nõuetav, sest meie ajal, kus pakkumine ületab nõudmise, on kahekordne tähelepanu ostja vastu tarvilik. Juhul, kui personaal kibedasti tegevuses, jätkub juba sellest viisakusest, kui ostjale vastu astutakse, tema soovi järele küsitakse ja palutakse teda veidi oodata. Paraku tuleb meie juures veel sageli ette, et ostja isegi vähekäidavas äris tükk aega peab ootama, enne kui mõni müüja äriruumi tagumisest osast nähtavale ilmub. Seda ei kannata aga publik, eriti daamid mitte; ometi on, nagu statistikast teame, vähemalt 88% ostjaskonnast daamid!

Müügitehnika peakunst seisabki just ostjatega ümberkäimises. Et selles suhtes saada meistriks, seks peab olema eriline anne; ometi suudetakse siin ka järelejätmata juhatuste ja õpetustega mõndki kätte saada.

Ei ole kaugeltki küllalt sellest, et personaal on omal kohal, ta peab ostja sisseastumisel kohe temaga kantakti astuma, et selle sageli kindlu-

setu ja lõpulikult väljakujunematu kavatsustest välja koorida teatavat erisoovi. Müüja ei pea iial ilmutama kärsitust, kuigi oleks selleks küllaldaselt põhjust, ta ei tohi ka kaupade ostjale väga tungivalt pakkuda, et mitte tunduda pealetükkivana. On otse ime, kui vähe initsiatiivi ilmutavad meie müüjad. Eriti pühade eel, kui käimas on kinkide ostmine, võib müüja oma lahke ja asjakohase nõuandega väga palju kätte saada, sest nende isikute arv on suur, kes ärisse sisse astuvad väljakujunemata sooviga „midagi“ osta ja kui nende pilk mõne sündsä eseme peale peatuma ei jää, jälle oma teed lähevad.

Kiire ja peen tungimine ostja hingeelusse ja selle mõistmine, on ütle mata tähtis, sest inimese loomus on juba kord nii, et teise isiklik osavõtt temas äratav sümpaatia ja poolehoid; ja sellega on ärialal võidetud väga palju. Sõbralik tervitus ostja sisseastumisel, lahke ja tähelepanelik teenimine ja mõni viisakas sõna ta ärist lahkumisel (ka siis, kui midagi ei ostetud) — on sageli äri käidavusele rohkem kaasa aidanud, kui kallis reklaam.

Tänavusel Briti tööstus-messi avamisel Londonis rõhutas Walesi prints muu seas: „otse uskumatu on, kui kergelt võib meie aja raske konkurentsi juures äri kahju saada, kui ostjaskonnale ei tehta kõike mitte küllalt mõnusaks.“

Need ilmakaubanduse kohta öeldud sõnad maksavad täiel määral ka meie detailkaubanduse kohta, sest kogemused näitavad, et õige ümberkäimine ostjatega mitte üksnes nende arvu ei suurenda, vaid ka mõjuvalt ostuhimu äratamiseks kaasa aitab.

Sch.

Milleks vajame meistrite-, sellide- ja tööstusõpilaste seadust.

Eesti maapõu on vaene. Teistel rahvastel, kel suuri rikkusi metallärtsi, kivisöelademetega ja naftaalikate näol, on soodsad võimalused tööstuse arendamiseks ja tööstus osutub nendes maades tähtsaks rahvamajanduse teguriks. Meil puuduvad need eeldused, — meil ei ole kivisütt, metallärtsi ega naftat. On tõsi, et kivisöe ja nafta aseainet leidub Eestis põlevkivi näol, kuid põlevkivil ei ole kaugeltki seda kütteväärtust, mis kivisöel või naftal, — ta on ikkagi nimetatud kütta-ainete aseaineks. Kuid need rikkused üksi ei tee veel riiki ja rahvast rikkaks, kui rahval puuduvad töösus, töötaha ja töövõimalused. Me näeme, et suur Venemaa majanduslikult alati on olnud teistest maadest märksa taga, olgugi et

Venemaal ei puudu suured looduslikud rikkused. Vene rahva kultuuri ja töösuse puudus ei võimalda Venemaale loodusvarade ratsionaalset kasutamist. Selle tagajärjel on Vene rahvas vaene. Nii näeme, et rahva rikkuse allikaks ei saa olla ainult loodusvarad, vaid üsna tähtsaks faktoriks rahva rikkuse tõstmisel, ja õieti peafaktoriks, on rahva töösus ja tööarmastus.

Eestlane kui tööarmastaja on saavutanud töösuse alal õige häid tagajärgi. Eesti oskustöölise töösus, visadus, tööarmastus ja töökorralduse and leidis omal ajal Venemaal väärilist hindamist. Vene suurtööstuse ettevõtetes olid eestlased tähtsatel ja juhtivatel kohtadel. Meie kodumaal valmistatud väike- ja kesktööstussaadused

olid Venemaal otsitud kaup. Näiteks olgu kas või Tartu mööbli- ja klaveritööstus. Neil oli oma kindel kuulsus Vene turul. Töö leidis lugupidamist mitte oma odavuselt, vaid oma maitseliselt ja puhtalt väljatöötamiselt.

Rahva suurim varandus on tööstus, mille arendamine ja tõstmine on suurima rikkuseallika loomine.

Töö on suurem varandus kui kõik loodusvarad ja rikkused. Rahva tööl põhjeneb ka rahva rikkus. Ta kindlustab riigi majanduslikult paremini kui igasugused kullafondid. Kuid töötajatest üksi on vähe, peab oskama ka tööd teha.

Ka uus aeg on jätnud käsitöölisele ja oskustöölisele suure tegevusvälja, olgugi, et praegu palju meie tarbeasju valmistab masin, ja oleks täiesti põhjendamatu väide, et uus aeg käsitöölisi ja oskustöölisi ei tarvita. Seepärast peaksime suures määras panema rõhku oskustöölisele ja ettevõtjate valmistamisele.

Et käsitöölisele suudaks, kui kaupade valmistaja, seista ajakõrgusel, selleks peab tal olema oskust ja leidlikkust, samuti küllaldaselt intelligentsi ja maitset; ta peab alati suutma valmistada maitserikast ja omapärast kaupa, siis ei lähe korda moodsal suurtööstusel teda oma odava kaubaga — šabloonitööga — kõrvaldada.

Samuti tuleb suures määras panna rõhku nende oskustöölisele ja ettevõtjate ettevalmistamisele, kelle alasse ei kuulu küll kauba valmistamine, vaid igasugune montaaži-, remondi-, ehituse- ja korrashoiutööde läbiviimine.

Siin kergib esile eriline, väga mitmekesine oskuseomamise tarvidus, sisseseadete ning mitmesuguste tarvitataivate mehaaniliste abinõude ja masinate tundmise vajadus.

Kui omal ajal, näiteks, lukusepa ülesandeks oli lukkusid valmistada, neid nüüd aga valmistab suurtööstus, siis on lukusepa endine ülesanne — kaupa valmistada — kadunud. Temalt nõutakse praegu väga mitmesuguste masinate, tööriistade parandustööd ning korrashoidu ja montaažide läbiviimist. Sääraste parandustööde ja montaažide läbiviimine nõuab hoopis suuremat oskust, masinate ja sisseseadete tundmist ja käsitamist kui endiste ülesannete juures vaja oli.

Selleks, et lukusepp uute nõuete kohaselt osutuks teguvõimsaks, peab tal olema teadmisi ja oskust hoopis laiemas ulatuses ja tuleb tal tehnilisi uudiseid alati jälgida. Sellest järeldus, et praegugi lukusepp ei tarvitse karta tööpuudust, temal tuleb kohaneda ainult uue aja nõuetega.

Seda, mis lukusepa kohta ette toodud, võib öelda ka kõikide teiste tööalade kohta.

Nii on meie tööstusliku kutseoskuse levitamisel ja kutse ettevalmistamisel täita kaks ülesannet: anda küllaldaselt kutseoskust oskustöölisele kui kaupade ja tarbeasjade valmistajatele ja teiseks — valmistada ette küllaldase oskuse ja teadmistega tehnilisi tööjõude.

Kas on aga meie oskustöölised viimasel ajal oma oskuse poolest ajakõrgusel? Kaugeltki mitte. Kes ei ole kuulnud kaebusi ja kurtmisi maal, et ei leidu asjatundjaid, kes rikkiläänud põllumajanduse masinad korda seaksid. Kes pole kuulnud, et tööd sagedasti rohkem rikutakse kui parandatakse; ühe sõnaga oskustöölised on puudus igal tööalal. Seepärast peame ära kasutama kõiki abinõusid ja võimalusi tööoskuse kiireks edendamiseks ja arendamiseks. — Tööoskuse arendamist põhjendab veel asjaolu, et tööstuse osatähtsus Eesti majandusel ei olegi nii väike. Kõigist Eesti aktiivsetest kodanikkudest oli 1922. aasta rahvalugemise andmete järele tööstusalal tegevaid 82.000 hinge. Kui sellele arvule arvame juure perekonnaliikmed, siis selgub, et tööstus annab ülalpidamist umbes 200.000 kodanikule. Arusaadav, et väga tähtis on, kas need 82.000 oma tööalal vilunud ja kas nad oma tööala hästi tunnevad või mitte, sest õppinud töölise produtsioonivõime ja väärtus on palju suurem õppimata töölise omast.

Praeguse tööstuse seisukorra ja praeguse olukorra juures suudab Eesti tööstus anda ülalpidamist ühele viiendikule Eesti kodanikkude arvust. Et tööstuse praegune osatähtsus ei kaoks, vaid koguni järjekindlalt suureneks, selleks mõjub suures määras kaasa tööoskuse arendamine ja levitamine, kui töösturite eneste nii töölisestgi seas.

Meie väliskaubanduse bilanss näitab ühelt poolt järk-järgulist tööstussaaduste väljaveo suurenemist, teiselt poolt aga tööstussaaduste sisseveo vähenemist, kuid tööstussaaduste sissevedu on ikkagi küllaldaselt suur. Palju veetakse sisse kaupa, mille valmistamine end meil üsna hästi ära tasuks. Nii mõndki võiks välja vedada, kui meil aga ei puuduks oskust neid kaupa valmistada ja turule saata. Oskust saab aga õppida, ja meie võime julgelt öelda, et see hool ja kulu, mida kulutame tööoskuse edendamise peale, kannab vilja, ja kasu sellest on kogu Eesti rahval ja riigil.

Tööoskuse arendamine ja kutsehariduse omandamine on meil aga praegu korraldamata. Omal ajal olid selle ülesande tähtjateks käsitöö alal giidid ja tsunftid, kuid nende kokkuvarisemise järele ei ole meil ühtki organisatsiooni, kelle ülesandeks

oleks edendada kutseharidust. Valitsus on oma poolt terve rea tööstuskoolidega püüdnud tühja kohta täita.

Pole kahtlust, et need koolid oma eesmärgi ei saavuta; töösuse õppimiseks on töökojad kahtlemata koolidest kohasemad — ka ei tee koolid tegemist kõigi alade õpetamisega, vaid ainult puu- ja rauatöölalaga. Peab ühtlasi tähendama, et kutsekooli-õpilane riigile kalliks maksma läheb; peaksime aga iga tööala õppimiseks kooli avama, siis tuleks neid veel terve rida juure soetada — kust võtaks riik selleks raha?!

Praktilise tööstusliku kutse ettevalmistustöö peab olema eratöökodade käes. Et see ettevalmistustöö kannaks vilja, selleks vajame vastavat seadust.

Kõige õnnelikum töösuse küsimuse lahendamine on, kui õpilased praktilist tööd õpiksid, tööstusettevõtetes, sealjuures aga kohustatud oleksid riigi tööstusõpilaste koolitöödest ja tööstusõpilaste kursustest osa võtma, kus nendele antaks teoreetilist ettevalmistust.

Kõige ülaltooduga arvestades peame kõrvaldama kõik takistused ja seadusandlikul teel lahendada tööstusliku kutseoskuse ettevalmistuse küsimuse. Suureks takistuseks on praegu asjaolu, et

meil õpilase ja meistri-ettevõtja vahelkord seadustega korraldamata ja seepärast ka töökojas õpetamisest midagi välja ei tule. Õpilane võib igal ajal praeguse korra juures õppimist katkestada ja ettevõttest lahkuda, et juba mõnes teises ettevõttes õppinud töölisesena tööd leida, olgugi et temal kaugelki tarvilikku ettevalmistust ei ole. Väärnähtusi praeguse tööstusliku kutseoskuse õppimise alal on palju ja oleks asjata neid kõiki üles lugeda.

Arvestades eelpooltooduga ja olles juhitud ülal ettetoodud põhimõtetest on Kaubandus-tööstuskoda töötanud välja meistrite, sellide ja tööstusõpilaste seaduseelnõu, mis lähemal ajal V. sektiiooni täiskogus tuleb lõpulikule läbivaatamisele ja vastuvõtmisele. Praegu ei saa seaduseelnõu üksikasjaliselt käsitada, tuleb ära oodata sektiiooni täiskogu arvamist; kuna elnõu juba järgmise täiskogu koosoleku päevakorda võetud, siis võime seda teha juba lähemal ajal „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“.

Praegu olgu ainult lühidalt nii palju tähendatud, et seaduseelnõu kokkuseadmise juures on püütud arvestada nende põhimõtete ja soovidega, mis tulid kuuldavale läinud suvel Pärnus peetud töösturite kongressil, samuti on arvestatud töösturite ühisuste koosolekutel vastuvõetud põhimõtete ja valitsuse, eriti haridusministeeriumi, seisukohaga.

P. H.

Kaubandus-tööstuskoja esimehe hra J. Puhki seletus Eesti delegatsiooni Leedusse sõidu ülesannetest ja tähtsusest.

Kaunasest tagasi jõudes seletas K.-t.-koja esimees hra J. Puhk Eesti delegatsiooni Leedusse sõidu ülesannetest järgmist:

Eesti kaupmeeste ja töösturite delegatsiooni sõidu eesmärk Leedusse oli sealsete turutingimustega tutvuneda, lähemaid sidemeid luua ja kiirustada Eesti-Leedu kaubalepingu sõlmimist, mis tänini teostamist pole leidnud, olgugi, et meie valitsuse poolt selleks takistusi pole tehtud. Ühtlasi oli see ka sõbralik visiit Kaunase Kaubandus-tööstuskojale.

Meie tööstusvalmistustest võiks Leedusse välja vedada hea eduga tsementi, tekstiilkaupu, peenemat sorti jalanõusid, paberit, telefoniaparaate, põlevkiviõlisid, piiritust jne. Leedu on peaaugaltikult põllumajanduse maa; temal puudub suurtööstus, maha arvatud šavli nahavabrikud ja Tillmansi metallasjade vabrik. Siiski, peab

tunnistama, on Leedu tööstuses viimasel ajal edumärke näha.

Meie võiksime Leedust sisse vedada nisu, metsamaterjale (tammesid), tooresnahku jne. Kaubandusliku läbikäimise edenemist on tänini takistanud just kaubalepingu puudumine.

Leedu valitsusel on praegu päevakorral Leedu-Saksa kaubalepingu revideerimine ja kaubalepingute sõlmimine Lätiga ja Eestiga.

Meie delegatsioon võeti soojalt vastu, palju rohkem kui meie seda olime oodanud. Majandusliku ja poliitilise lähenemise püüet ei paistnud välja mitte üksnes neist kõnedest, mida Leedu kaubanduskoja esindajad meile vastuvõtmisel pidasid, vaid samuti ka Leedu pea- ja välisministri prof. Voldemaras'e ja rahaministri hra Karvjalise kõnedest. Peaminister prof. Voldemaras ütles vastuvõtmisel muu seas järgmist:

„Leedu valitsus ei tee takistusi Eesti-Leedu kaubalepingu sõlmimiseks. Selle lepingu sisu oleneb teist, härrad kaupmehed ja töösturid. Valitsuse ülesanne on temale ainult juriidiline sanktsioon anda. Meile on küll võõrastav kuulda, et Eesti ja Poola vahel kaubaleping alla kirjutatud, mille sisu Leedu valitsus tänaseni ametlikult ei tea. Nii meie kui ka Teie huvides on Leedu ja Eesti vahelist kaubanduslikku läbikäimist arendada. Seepärast, kordan veel, kirjutavad kaupmehed oma kaubandusliku läbikäimisega kavatsetava lepingu sisu, kuna valitsused vajutavad talle oma pitsati.

Välisministeeriumis viibides oli delegatsioonil veel läbirääkimisi poliitilise osakonna juhataja hra Balutisega ja majandusosakonna juhataja hra dr. Puritskisega.

Leedu rahaminister hra Karvjalis toonitas, et Leedu valitsusel tõsine tahtmine on oma naabritega kaubalepinguid sõlmida. Seni aga, kuni kaubaleping Eestiga sõlmimata, ei ole ministri arvates siiski kartust, et kaubanduslik läbikäimine Leedu ja Eesti vahel Leedu poolt asendataks raskematesse tingimustesse kuni senini.

Nagu sellest näha, on Leedu juhtivad ringkonnad arusaamisel, et tihedam majanduslik koostöö Balti riikidele ainult kasuks tuleb.

Pea tunnistama, et meie delegatsiooni sõit pisut hiljaks oli jäänud. Eesti-Poola kaubalepingu allakirjutamine on Leedus teatavat ärevust sünnitanud, sest nagu teada, ei ole Vilno küsimus ikka veel lahendatud ja selle tõttu ei ole Leedu ja Poola, kui kahe naaberrigi vahekorid kõige sõbralikum. Eesti kaubalepingu sõlmimist Poolaga tõlgitsetakse Leedus mõnel pool nähtavasti kui Eesti eemalekaldumist Leedust. Mul on aga siiski põhjust loota, et arusaamatused selles suhtes lähemal ajal kaovad, ja et Eesti-Leedu kaubaleping varsti sündinud tõsiasjaks saab.

Nagu tähendasin, on Leedu põllumajanduslik riik, peaaegjalikult teravilja kasvataja maa. Leedu on huvitatud oma vilja ekspordist. Leedu valitsus näeks heal meelel, et Eesti omalt poolt annaks Leedu nisule sisseveotolli alandust. Minu arvates tuleks meie valitsusel kaubalepingu sõlmimise puhul ka tõesti kaalumisele võtta, kas ei oleks otstarbekohane Leedu nisu tolli alandada selle määrani, nagu see praegu Lätis maksvusel

on, vastutasuks nõutades selle eest tolli alandamist Leedus Eesti paberi-, tekstiil- jne. kaupade pealt.

Üheks raskuseks Eesti ja Leedu kaubanduslikus läbikäimises on see, et puudub korralik laevavahendus Eesti- ja Leedumaa vahel. Niihästi Leedu rahaminister kui ka teised juhtivad tegelased puudutasid mõtet, et kaubaveo hõlbustamiseks tuleks Tallinna ja Klapeida (Mee-meli) vahel laevaliini luua; muidugi ei tasuks see ennast esialgul ära, ja mõlema maa valitsustel tuleks seda, vähemalt esialgu, aineliselt niivõrd toetada, et laevaliini alla paigutatud kapital annaks 8—10% dividendi.

Kaunase kaubanduskoja pidulikul koosolekul puudutasin mõtet, et Stokholmi rahvusvahelise kaubanduskodade kongressi eel, milline juuni-kuul kokku astub, tuleks Balti riikide, Eesti, Läti, Leedu kaubanduskodade vaheline nõupidamine ära pidada, kus neisse riikidesse puutuvad majanduslikud küsimused kaalutaks läbi, nii et võimalik oleks Stokholmis ühiselt välja astuda. Lätis ei ole küll kaubandus-tööstuskoda, aga seal on nii kaupmeestel kui ka töösturitel oma liidud, milliste esindajad sellel nõupidamisel võiksid olla. See idee leidis Leedu kaubanduskoja poolt heakskiitmist ja paluti Eesti Kaubandus-tööstuskoda selles asjas algatust oma peale võtta. — Üldse leidis Pan-Baltikumi mõte Leedu kaubanduskoja ringkondades väga elavat vastukaja.

Mina isiklikult, ja loodan, et ka kõik delegatsiooni liikmed, tõin Leedust väga hea mulje kaasa, ja loodan, et meie külaskäigul Leedus positiivsed järeldused olemata ei jää.

Pea lõpuks tähendama, et Eesti esindaja Leedus, hra Oidermann, meie kaupmeeste huvides kohapeal palju on ära teinud, millega ta Eesti kaupmeeste ja töösturite tõsist tänu on ära teeninud.

24. märtsil peatusin Riias, kus mul kokku puutumine oli Riia kaupmeeste organisatsioonide esindajatega, kellega mõtteid vahetasin eeloleva Stokholmi rahvusvahelise kaubanduskodade kongressi kohta. Balti riikide tihe koostöö sellel kongressil kiideti Riias heaks ja paluti, et Eesti Kaubandus-tööstuskoda selles asjas algatuse oma peale võtaks.

Muuseas külastas ka hr. Puhk kui Tallinna kaupmees ja tööstur, Lätimaa kaupmeeste seltsi erakorralist üldkoosolekut.

Kuidas võeti vastu Eesti Kaubandus-tööstuskoja delegatsioon Leedus.

Kaubandus-tööstuskoja delegatsioon Koja juhatase esimehe hra Puhkiga eesotsas ühes Eesti tööstusettevõtete esindajatega ja välisministerrümi nõuniku hra Mickwitziga, kokku 11 inimest, sõitis välja 19. märtsil. Kuidas delegatsiooni Leedus vastu võeti, selle kohta teatas hr. Punk järgm.st: Kaunasesse jõuti 20. märtsil kell 4 p. l. Vaksalis olid vastu võtmas meie saadik Leedus hra Oidermann ühes sekretäriaga, Kaunase kaubanduskoja esimees hra Dobkevičius, koja abiesimehed Soloveičikus ja Vassilis j. t.

Meie delegatsioon sõidutati „Metropolise“ võõrastemajja, kuhu Eesti saatkonna poolt delegatsiooni liikmete tarbeks olid toad valmis tel- litud.

Järgmisel päeval tegi delegatsioon täies koosseisus visiidi Leedu raha- ja kaubandus-tööstusministrile hra Karvjalisele. Sõbralikus jutua- jamiseks meie delegatsiooniga tähendas härra minis- ter, et Leedu valitsusel on tõsine heameel näha Eesti kaubanduse ja tööstuse esindajaid Leedu pealinnas. Kaubavahetus Eesti ja Leedu vahel ei ole praegu suur ja selle elustamiseks tuleks mõlemal poolt tööd teha. Leedu valitsusel on lähemal ajal teoksil rida kaubalepinguid, samuti on päevakorral kaubalepingu sõlmimise küsimus Eestiga. Seni aga, kuni kaubaleping nende mõle- mi Balti riigi vahel puudub, ei ole ministri arva- tes kartust, et kaubanduslik läbikäimine Leedu ja Eesti vahel Leedu poolt asetataks raskematesse tingimustesse kui seni.

Peale visiiti rahaministri juures paluti dele- gatsioon Leedu rahvus- ja vabadussõjamuuseumi, kus muuseumi ülevaataja andis seletust rikkaliku vanaaegsete kunstikogude ja vabadussõja mäles- tusmärkide üle. Lõpul pildistati delegatsioon ühes Leedu kaubanduskoja juhtivate jõudude ja muu- seumi ülevaatajaga.

Edasi vaadati Leedu kaubamuuseumi. Kaubamuuseum on huvitavalt korraldatud, ja peab tunnistama, et Leedu selle poolest on Ees- tist suure sammu ees, kuna Eestis säärane asutus täiesti puudub, kus kõik väljaveetavate kaupade proovid oleksid koondatud.

Kell 2 oli delegatsioonil vastuvõtmine Kau- nase raekojas, kus burgomister hra Wileišis dele- gatsiooni südamlikult tervitas. Et samal ajal raekoja suures saalis peeti Leedu piimatöösturite kongressi, siis palus kongressi juhatus delegat- siooni astuda kongressile. Delegatsioon sai tormi- liste auaavalduste osaliseks. Kongressi esimees pööris Leedu põllumajandusliikude organisat-

sioonide nimel, kelle esindajad kongressil viibi- s d, delegatsiooni poole kõnega, milles avaldas lootust, et Eesti toostus ja kaubandus astub lä- hemasse vahekorda Leedu põllumajandusega. Ta palus delegatsiooni edasi anda Eesti põllumees- tele Leedu põllumajandusliikude organisatsioo- nide tervitusi.

Kongressi esimehe kõnele vastas delegatsiooni esimees hra J. Puhk, toonitades põllumajanduse tähtsust meie toostuses ja kaubanduses, soovides head edu Leedu põllumajandusele.

Kaunase linnavalitsuse poolt oli korraldatud delegatsioonile eine linna lähedal pargis, kust väga ilus vaade Kaunase linna ja ümbruse peale.

Järgnes pidulik koosolek Leedu kaubandus- ja tööstuskojas. Koos oli Leedu kaubanduskoda terves koosseisus. Koja esimees hra Dobkevičius pööris meie delegatsiooni poole tervituskõnega, milles kokkuvõetult muu seas ütles:

„Kui Balti riike loodi, siis avaldati kartust, et neist võrsuvad Balkani riigid Baltikumil. Elu on näidanud vastupidist. Balti riikide koostöö, nende majandusliku läbikäimise arenemine annab lootust, et ellu tõuseb Pan-Baltikum. Kaubandus- line läbikäimine süvendab poliitilisi sidemeid. Leedu kaubandustööstuskoda on omalt poolt oma valitsusele juba märgukirja annud, et kiires kor- ras tuleks sõlmida Eesti-Leedu kaubaleping.“

Eesti delegatsiooni esimees hra Puhk vastas kokkuvõetult järgmist:

„Eesti ja Leedu minevikus ja olevikus on palju ühist. Kuigi omal ajal teie rahvuskangelase Gedimini väed võõraste ülivõimu all olid sunnitud taganema ja kui ka Eesti vahvam malevapealik Lembit langes, ei langenud nende kummagi rahva rinnus tung kord seseisvaks saada. Ja niipea kui langes kokku Vene isevalitsus, tõstsid mõle- mad maad üles oma iseseisvuse lipu.“

Meil, majandusliikude ringkondade esinda- jail, ei ole ülesandeks poliitikat teha, kuid isesei- sev majandus on ühtlasi riikide poliitilise iseseis- vuse aluseks. Meie tervitame kaubandusliikude suhete arenemist kõikide meile sõbralikkude riik- kide vahel. Ma loodan, et teie sõbralik vastu- võtmine suures määras aitab kaasa kaubandus- liikude suhete kindlustamiseks Eesti ja Leedu vahel ja et Eesti-Leedu kaubaleping sõlmitakse lähemal ajal.

Eesti ja Läti vahel on juba esialgne kokku- lepe majandusliku uniooni sõlmimiseks alla kirju- tatud. Mul on põhjust loota, et sellest tihedast ma- janduslikust ühinemisest ka Leedu eemale ei jää.“

Läbirääkimistel puudutas hra Puhk mõtet, et enne kui käesoleval aastal rahvusvaheline kaubanduskodade kongress Stokholmis kokku astub, oleks vaja Balti riikidel eneste vahel kokku rääkida. Selleks tuleks toime panna ühine nõupidamine, millest osa võtaksid Eesti ja Leedu kaubanduskojad ja Läti kaupmeeste ning töösturite keskoorganisatsioonide esindajad.

Ettepanek kiideti heaks ja paluti Eesti kaubandus-tööstuskoda võtta algatust enda peale.

Pidulik koosolek pildistati.

lahenevad ja Balti riikide liidu loomiseks takistused kaovad.“

Ministrile vastas meie poolt hra J. Puhk, rõhutades majandusliku läbikäimise arenemise tähtsust Balti riikide vahel.

Sõbralik koosviibimine kestis kuni kella 12 öösi.

Teisel päeval tegi meie delegatsioon visiidi pea- ja välisministrile prof. Voldemarasele. Vastuvõtmisel ütles peaminister: „Leedu valitsus ei tee takistusi Eesti-Leedu kaubalepingu sõlmimi-

Leedu kaubandus-tööstuskoja pidulik koosolek Kaunasest Leedu k.-t.-koja esimehe Dobkevicius'e juhatusel, millest võtsid osa Eesti delegatsiooni liikmed: Eesti k.-t.-koja esimees J. Puhk, dir. M. Hurt, nõunik R. Berendsen, II sektsiooni esimees V. Schneider, V sektsiooni esimees O. Zimmermann, välisministeeriumi nõunik R. Mickwitz, ja töösturid — ins. M. Pumpjansky, „Teguri“ dir. H. Orav, Sindi kalevivabrik dir. B. Sabsay, „Unioni“ dir. Grünevaldt ja Narva kalevivabr. dir. Menning.

Kell 8 öhtul oli korraldatud Eesti delegatsiooni auks Leedu klubis bankett, millest umbes sada inimest osa võttis, muu seas rahaminister hra Karvjalis, välisministeeriumi poliitilise osakonna juhataja hra Balutis ja välisministeeriumi majandusosakonna juhataja hra dr. Puritskis. Bankett läks väga elavalt. Šampanjeriklaasi tõstes ütles rahaminister hra Karvjalis kokkuvõetult järgmist:

„Pan-Baltikumi loomise idee on Leedus alati leidnud kõige soojemat vastukaja. Selle idee teostamisel on olnud takistuseks vahekorrad Leedu ja Poola vahel, kuid loodame, et need vahekorrad

seks. Selle lepingu sisu on oleneb teist, härrad kaupmehed ja töösturid. Valitsuse ülesanne on temale anda ainult juriidiline sanktsioon. Meile oli küll võõrastav kuulda, et Eesti ja Poola vahel kaubaleping alla kirjutatud, seda enam, et Leedu valitsus kuni tänaseni ametlikult selle lepingu sisu ei tea. Kui meie nii teiegi huvides on elustada ja aerndada Leedu ja Eesti vahelist kaubanduslikku läbikäimist. Seepärast, kordan veel, kirjutavad kaupmehed oma kaubandusliku läbikäimisega kavatatava lepingu sisu, kuna valitsused vajutavad talle oma pitsati.“

Välisministeeriumis viibides oli delegatsioonil veel läbirääkimisi poliitilise osakonna juhataja hra Balutisega ja majandusosakonna juhataja hra Puritskisega.

Delegatsioon sõidutati Kaunase tapamajja, milline töötab ühistegelisel alusel ja oma sisseadelt on suurejooneline. Läänud maksma üle 300.000.000.— Eesti marga. Asutus praegusel kujul on alles 3 aastat vana; seni pole ta tulud kulude suhtes ots-otsaga kokku saanud, kuid käesoleval aastal loodetakse seda. Ekspordi jaoks valmistatakse seal soola- ja suitsuliha, konserve, vorste ja eksporthanesid.

Tapamaja direktori poolt oli delegatsioonile korraldatud rikkalik eine.

Õhtul kell 5 andis Eesti saadik hra Oidermann delegatsioonile saatkonnas kohvi. Seal viibis ka Leedu pea- ja välisminister prof. Voldemaras kõrgemate välisministeeriumi ametnikkudega, Kaunase burgomister ja Kaunase kaubandus-tööstuskoja presiidium.

Kell ½8 oli Leedu riigiteatris delegatsiooni

auks ooper „Karmen“ Leedu parimate ooperijõudude kaastegevusel. Ruumikas teatrisaal, meie „Estoonia“ omast märksa suurem, oli viimase võimaluseni publikut täis kiilutud. Mängiti hästi ja suure menuga.

Enne lahkumist Leedust, hilisel öötunnil, oli Leedu välisministeeriumi poolt delegatsioonile korraldatud Leedu klubis hiline õhtueine šampanjeri ja puuviljaga. Välisministri esindajaks oli poliitilise osakonna juhataja hra Balutis. Väsimusest hoolimata jättis see südamlük koosviibimine kõige sügavama mulje.

Ärasõiduaeg lähenes. Vaja oli rutata vaksali, sest kell 1 läheb rong Riia poole. Veel viimased sõbralikud mõttevahetused ja kihutasime autodes vaksali, kuhu saatma tulid meie saadik hra Oidermann ühes oma sekretäriaga, Leedu välisministeeriumi kõrgemad ametnikud ja Kaunase kaubanduskoja presiidium.

Südamlük jumalagajätt ning rong viis delegatsiooni ära Kaunasest, kust toodi kaasa väga hea mulje.

Linakasvatus ja linakaubandus meil ja naaberriiges.

Juba vanasti on meil linakasvatusele pandud suurt rõhku ja linal on meie rahvamajanduses olnud otse põhjanev tähtsus. Oma võrdlemisi kiire majandusliku ja ka vaimlise arenemise eest oleme suurel määral tänu võlgu linal. Lina oli see jõuallikas, mille najal meie kodumaa varemarenenud nurk — Lõuna-Eesti — end võrdlemisi lühikese ajaga suutis upitada aineline iseseisvusele. Aineline rippumatus avab aga võimaluse vaimliseltki areneda ja nii näeme, et meie vanem haritlaste põlv peaaegu erandita on pärit linakasvatust Lõuna-Eestist.

Juba keskajal oli linaväljavedu Baltimerele omandanud nii suure tähtsuse, et tarviliseks peeti niihästi linakasvatust kui ka linakaubandust korraldada seadusandlikul teel. Nii keeldi talupoegadel, kel ju maad sel ajal eraomanduseks ei olnud, rohkem lina maha külvata kui kümnendik osa kogu ülesharitud maast ühes majapidamisüksuses. Sellega taheti takistada maa ärakurnamist linakasvatuse läbi. Seepärast tehti ka üldisest määrusest erand uudse- ja kütismaade kohta. Linakauplemises anti välja valjud määrused lina ja linaseemne praakimise kohta jne. Selle tagajärjel omandas eriti Liivimaa lina peagi maailmakuulsuse ja Pärnu ning Riia linn olid kausa maailmaturul linakauplemise keskkohadeks, sest nende linnade kaudu ei läinud välisurule mitte ainult

Eesti ja Läti lina, vaid ka Leedu, Poola ja suur osa Venemaad, eriti Pihkva kubermang, saatsid oma lina nende sadamate kaudu välismaile.

Kuni meie iseseisvuse alguni jäi lina peaaegu ainukeseks meie maa saaduseks, mis välismaile oli omandanud kindla mineku ja hea nime. Ka iseseisvuse esimestel aastatel oli jällegi lina peaaegu meie ainuke rahvuslik vara, mille najal meie oma riiki üles ehitama hakkasime. Alles hiljem tulid juure mets ja karjasaadused.

Lina võrratut tähtsust silmas pidades ei ole liigne anda lühikest ülevaadet meie linakasvatuse ja linakaubanduse kohta viimaste aastate jooksul, ühtlasi võrreldes seda meie naaberriikide Läti ja Leeduga.

1914. a. alanud maailmasõda tõi kaasa, nagu kogu majanduseluse nii ka linakasvatuse, tagasimineku, mis loomulikult seletatav paremate tööjõudude ja tööloomade mobiliseerimisega sõjaväkke. Siit peale algab linakasvatuse järjekindel langus, nõnda et üldine külvipind praeguse vabariigi pindala kohta 38.515 hektaari pealt 1913. a. langeb 15.747 hektaarini 1919. a. Alates aga 1920. a., kus maal juba rahu valitses, hakkab linakasvatus jälle hoogu võtma ja üldine linakülvipind suureneb iga aastaga. Ülevaate külvipinna suuruse kohta meil ja naabrite juures annab järgmine tabel:

Aastad	Külvipind hektaarides		
	Eesti	Läti	Leedu
1920	21.531	30 499	67 200
1921	teadmata	34.130	51.400
1922	23.949	37.705	51.200
1923	30.637	56.455	52 100
1924	30.721	60.500	61.500
1925	45.660	78.100	81 000
1926	33.765	63 800	81.100
Enne sõda keskmine	47 582	69 619	55 200

Leedu külvipind on arvatud ühes kanepiga.

Nagu eelmisest tabelist näha, on linakasvatuse meil, alates rahu tulekuga, aasta-aastalt järjekindlalt kasvanud, võttes rekordi 45.660 hektaariga

1925. a., mis kaugelt ületab isegi maailmasõja eelaasta, kuid siiski veel ei jõua käesoleva sajangu maksimumini 1907. a., kus külvipind ulatus 51.514 hektaarini. Järsk langus paistab silma möödunud 1926. a., mis seletatav juba 1925. a. lõpul alanud linahindade langusega ja sellest tekkinud pessimismiga linakasvatajate hulgas. -- Umbes samasugust tõusu ja languse pilti umbes samasuguses vahekorras näeme toodud aastate kohta ka Lätis. Ainult Leedus näeme vähe teistsugust pilti. Seal on languseaastad olnud 1921 -- 1922, et siis järjekindlalt ja püsivalt tõusta kuni tänini.

Ei ole huvituseta võrrelda ka meie linaja linaseemnesaake naaberriikidega. Selle kohta annab ülevaatliku pildi järgmine tabel:

Aastad	Eesti		Läti		Leedu	
	Seeme tonnides	Kiud tonnides	Seeme tonnides	Kiud tonnides	Seeme tonnides	Kiud tonnides
1920	7.292,5	6.440,4	10 580	9 590	25.680	20.500
1921	7.903,3	6 726,2	15.840	13.910	23.085	18.800
1922	8 332,8	9.423,0	14 310	17.040	28.150	20.500
1923	8 819,7	9.824,5	16.310	19.220	26 890	30.200
1924	11 693 4	10.742,6	24 900	26.180	33.830	32.600
1925	12.415,0	13.623,9	27.910	30.020	39.900	38.760
1926	12.069,7	9.850,8	24.670	25.320	39.980	38 380
Enne sõda keskmine	15.293,4	17.013,1	25.440	30.230	24.800	24.160

Sellest tabelist näeme, et kõige arenemise peale vaatamata ei Eesti ega Läti oma linasaagilt veel ei ole jõudnud ennesõjaaegse keskmise saagini, nimelt seepärast, et mõlemad riigid, nagu näeme tab. 1, ei ole ka külvipinnalt jõudnud veel ennesõjaaegse keskmiseni. Selle vastu on aga Leedu teinud linakasvatuses peale sõda suuri edusamme, sest Leedus on niihästi külvipind kui ka saagid ennesõjaaegsest keskmisest kaugele üle jõudnud. Milles peitub selle nähtuse põhjus, on praegu raske öelda.

Mis puutub linakaubandusesse, siis peab tähendama, et kõigis kolmes riigis lina sisemaal võrdlemisi vähe tarvitatakse, kuna suurem osa saadetakse välisurule, kujunedes niiviisi tähtsamaks väljaveoartikliks. Läti väljaveos seisab lina tänini esimesel kohal, kuna ta meil viimastel aastatel on pidanud karjasaaduste ees taganema, jäädes aga siiski üheks tähtsamaks väljaveo-artikliks. Viimase kolme aasta jooksul veeti lina ja linaseemneid välja järgmiselt:

Eestist:

1924. a.	lina	10.432,8 tn.	Mrk.	1.690.472.920	väärt.
	seemet	2.824,0	"	91.567.890	"
1925. a.	lina	7.574 2	"	1.286.848.180	"
	seemet	910,4	"	28.331.530	"
1926. a.	lina	10.326,6	"	1.171.243.°30	"
	seemet	4.971,6	"	112.331.260	"

Lätist:

1924. a.	lina	24.226,0 tn.	Lat.	18.142.522	väärt.
	seemet	18.702,0	"	8.727.648	"
1925. a.	lina	19.710,8	"	40 349 607	"
	seemet	25.125,0	"	11.442.597	"
1926. a.	lina	22.961,0	"	35.056.544	"
	seemet	11 k. jooksul		puuduvad andmed.	

Leedust:

1924. a.	lina	13.163,4 tn.	Lit.	50.807 900	väärt.
	seemet	18.637,2	"	16.292.200	"
1925. a.	lina	11.081,1	"	42.923 000	"
	seemet	20 567,5	"	17 429.200	"
1926. a.	lina	16.682,7	"	50.671.500	"
	seemet	20.567,5	"	17.429 200	"

Kogu möödunud aasta kestes valitses lina-kauplemises rusutud meeleolu, sest linahinnad, mis mõni aasta tagasi seisid väga kõrgel, hakkasid juba 1925. a. sügisel langeda ja langesid pea vahetpidamata kogu 1926. a. läbi. Kuna veel 1926. a. algul linahindade indeks oli 124,4, langes see sama aasta lõpuks 97,2 peale, nii et linahind esimest korda vabariigi kogu kestvusel langes alla ennesõjaaegist tasapinda. Alles käesoleva aasta algul hakkasid linahinnad jälle kerkima ja tõid linaturule elavust. Hindade languse põhjused on väga mitmesugused. Esiteks on linahinnad teatud määral okenevad puuvillasaaigist, mis viimastel aastatel aga on olnud rikkalik, nii

et ka puuvill hinnas õige tunduvalt langes. Teiseks mõjub linaturu peale õige tunduvalt Venemaa, kes üksi rohkem lina kasvatab kui kolm Balti riiki kokku. Et linamüük pealegi riigi monopoliks on, nagu Venemaal kõik väliskaubandus, siis on Venemaal väga kerge silmapilkselt tujude või tarviduste järele linaturu peale oma mõju avaldada. Juba 1925. a. sügisel, linahindade languse algul, räägiti asjatundjates ringkondades, et Venemaa rahatärvitudusel määratu suured linatagavarad välismaal korruga kuulmata odava hinnaga turule olevat paisanud, mis ka hinnalanguse aluseks oli. Peale selle on Saksamaa pärast sõda hakanud linakasvatusele panema suurt rõhku. Kuna Saksamaa külvipind lina all maailmasõja algul oli umbes sama suur, kui Eestil tema suurematel külviaastatel, siis on pilt nüüd selles suhtes palju muutunud, vaatamata lina tehnilisele väljatöötamisele.

Kas on niisugustel oludel veel mõtet tulevikus linakasvatusele rõhku panna? Meie, peame linakasvatuse juure, mis seni meie jõukuse aluseks olnud, asuma seda suurema huviga ja innuga, sest kes võistlejatest ei püüa ette saada, see jääb neist järele. Meie suurem viga seisab selles, et meie lina liig esisade viisi kasvatame ja harime. Omal ajal, odavate tööjõudude juures, võisime oma hindadega võistelda ja teatud osa siiski veel teenida. Nüüd aga, kus tööjõud kallid, saame suurte kulude kohta liig vähe ja väheseväärtusega saaki. Kui võrdleme endid teiste maadega, kus linaharimine kõrgel järjel, siis peame kokkudes nägema, kui kaugel meie teistest juba maha olemine jäänud. Nii saajakse mujal ühe hektaari pealt saaki:

	Kiudu	Seemet
Belgias	65 pd.	25 pd.
Prantsusmaal	35 „	25 „
Lätis	25 „	22,5 „
Eestis	24 „	23 „

Vahe on otse üllatav. Ja ometi tõendavaid isegi välismaalased, et meie Lõuna-Eesti maapind ja kliima linakasvatamiseks erti soodused olevat. Kuid mitte ainult saagi vähesuses ei seis viga, vaid iseäranis just saagi värs tuses. Suurte kuludega produtseerime liig odavat kaupa. Kuna Belgia kõrgema sordi lina eest makstakse 180 naelsterl. tonni eest, saame meie oma kõrgema sordi eest paremal juhul 80 naelsterlingit. Selle juures on belglane oma linakiu viimase võimaluseni täie hinna eest turule saatnud, kuna meil puuduliku harimise tõttu suur hulk väärtuslikku kiudu on takkudeks läinud. Meil on linaharimise uuenduse alal mõningaid katseid tehtud, kuid praktilisi tagajärgi sellel kuulda ei ole olnud. Võib olla on takistuseks olnud kapitalipuudus, võib olla aga oskuse puudus. Viimast tahaksin rohkem uskuda. Sedasama tahab tõendada ka sureva „Eesti Lina“ saatuse.

Meil astuvad igal aastal sajad ja jälle sajad noored inimesed ülikooli, et mõne aasta pärast seista teadmatuses, mis oma haridusega peale hakata. Asugu ometi mõnigi nendest ülikooli asemel praktilise töö juure. Mingu vaadaku ja õppigu, kuidas mujal maades kasvatatakse ja haritakse lina, et nendest saaks kõrgeväärtusliku kauba. Õppigu, ja siis tulgu ning õpetagu meid ka. Siis ei oleks enam põhjust linakasvatuse suhtes pessimistlikult tulevikku vaadata, siis tõuseks meil lina jälle oma endisesse ausse. Lp.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

K.-t.-koja I sektsiooni seisukoht rahareformi ja Eesti Panga ümberkorraldamise küsimuses.

I sektsiooni büroo koosolek 18. märtsil 1927. a.

Koos olid: esimees hra A. Teetsov, abiesimees A. Joost ja sekretär V. Simsivart.

Arutusel oli rahareform ja Eesti Panga ümberkorraldamise küsimus ühenduses Rahvasteliidu poolt soovitatud välislaenuga. Rahareformi läbiviimises ja Eesti Panga ümberkorraldamises puhtemissioonipangaks Rahvasteliidu soovitusel tehtava välislaenu abil, mis peab looma aluse tervete krediidilude arenemiseks, näeb I sekt-

siooni büroo esimest sammu meie rahvamajanduse üldise tervendamise poole.

Iga rahasüsteemi saneerimisel tuleb kõigepealt stabiliseerida rahaüksuse väärtus. See ülesanne kukub aga käesoleval juhul ära, sest Eesti mark on juba pikemat aega täiesti kindel ja tema väärtuse järele on majanduselu end juba kohandanud. Uus rahaseadus peab ainult selle stabiilsuse seadusenormina sanktsioneerima, sidudes rahaüksuse kullaväärtusega. Korralik rahasüsteem nõuab aga emissioonile vastavat katet kul-

las või kullaalusel olevates valuutades, milleks teatavad reservid tarvilikud, sest vastasel korral võib rahareform mitte anda loodetud tagajärgi. Kuna rahaseadusega pannakse maksma ainukese seadusliku maksuvahendina piiramata summas Eesti Panga poolt välja antud tähed, millede väärtuse kindlustamiseks pannakse Eesti Panga peale kohustus oma tähti vahetada kullaalusel olevate valuutade vastu, siis on pearaskuspunkt viidud üle Eesti Panga ümberkorraldamisele oma ülesannetele vastaks kesk-emissioonipangaks ja sellega ühenduses pikaajalise laenu iseseisvale korraldamisele. Selleks on aga välislaenu tingimata tarviline.

Eesti Panga ümberkorraldamine puht-emissioonipangaks tingib temas põhjaliku reorganiseerimise, millist asjaolu silmas pidades oleks olnud otstarbekohasem kutsuda ellu uus emissioonipank. Et aga praegune kava juba Rahvasteliidu rahanduskomitee poolt heaks kiidetud, siis tuleb viivituse ärahoidmiseks jääda selle juure.

Selle reformi läbiviimine peab sündima järgnevatel põhimõtetel:

1) Emissioonipank peab olema riigist oma operatsioonides võimalikult rippumatu; ta ei tohi esineda liig suurtes summades ei riigikassa võlgnikuna ega ka kreditorina, sest riigi rahanduspoliitika sihid on kõikuvad ja olenevad mitmesugustest poliitilistest kombinatsioonidest, emissioonipanga poliitika ei tohi aga kõikuv olla, kui rahakurs peab püsima kindlana. Sealjuures peab aga valitsusele jäetama järelevalve õigus, et pank oma poliitikat ei teostaks riiklikude või rahvamajanduslike huvidest vastaselt. Ses mõttes tuleb panga presidendi nimetamise õigus anda Vabariigi valitsusele. Panga nõukogu, kui panga tegevust juhtiv kõrgem organ, peab koosnema meie parematest majandustegelastest tähtsamatelt majandusaladelt, kes määratakse või vähemalt pannakse ette määramiseks vastavate majandusorganisationsioonide poolt.

Et poliitiliste parteide mõju täieliselt kõrvaldada, ei tohi poliitiliste erakondade või organisationsioonide tegelastel olla kohta panga nõukogus. Ainult seesugusel korral võib olla kindel, et poliitiline võitlus ei saa panga tegevusele avaldada oma halvavat mõju.

Ehk küll on soovitatav, et emissioonipank oleks eraaktiivipank, mis ka Rahvasteliidu poolt soovi-

tatud ja millele vastavalt ka põhikiri konstrueeritud, kuid pidades silmas meie olusid praegusel ajal, nimelt meil valitsevat erakapitali vähesust, mis ei võimalda aktsiate mahutamist nõutavas summas, tuleb tunnustada möödapääsmatuks, et esialgu kõik aktsiad jäävad riigi kätte.

2) Eesti Pangast pikaajaliste laenu eraldamine ei tohi sündida nende kiire sissenõudmise eesmärgiga, sest see on võimatu esile kutsumata majanduslike vapustusi, vaid need krediitid — sundigu nende üleandmine kas riiklikule laenuasutusele või erahüpoteegipangale — tulevad konsolideerida neid vabastades kommerstpanga laenu lühiajalisest vormist. Ainult kahtlased, mitte-elujõuliste ettevõtete laenud tulevad likvideerida ettevaatlikult.

3) Era-tööstushüpoteegipanga tekkimine väliskapitali ja suuremate erapankade abil on soovitatav. Selle panga ülesandeks peaks olema mitte ükski üle võtta Eesti Pangalt temale kui emissioonipangale mitteomaseid pikaajalisi tööstuskrediidid, vaid vabastada ka era lühiaja krediitiasutusi tööstusettevõtete pikaajalise finantseerimise vajadusest, mis tunduvalt mõjuks kaasa meie pangaasjanduse ja krediitidolude normaalseks arenemiseks. Kuid tööstushüpoteegipanga asutamisel peab ka riik oma poolt kaasa aitama, mitte ükski juure astudes selleks välislaenust lubatud 350 tuhande naelsterlingiga, vaid ka vabastades hüpoteevipanga teatavatest riigimaksudest, eriti tema asutamisel, ja soodustades tema tegevust niisugusel määral, mis võimaldaks hüpoteevipangale laenusid anda võimalikult odava, meie tööstuse kandejõule vastava protsendiga, sest ainult siis võib hüpoteevipank edukalt töötada. Eelduseks on aga meie maksustamisolude parandamine, ilma milleta tööstuse saneerimine ka pikaajalise laenu abil võib mitte anda soovitud tagajärgi.

I sektsiooni büroo tunnustas tarviliseks, et nende meie majanduselule üldse ja rahaasjandusele eriti suure tähendusega küsimuste arutamiseks, nimelt rahaseaduse, riigikassatähtede emissiooni lõpetamise seaduse ja Eesti Panga põhikirja kavade läbivaatamisest, riigikogu rahaasjanduse komisjoni poolt moodustatud alamkomisjonist osa võtaks ka I sektsiooni esindaja, ja otsustas ses asjas Koja juhatusel kaudu astuda vastavaid samme.

Koja esindajateks otsustati ette panna herra-sid G. Vesteli ja E. Aulet.

Eesti majanduslikust seisukorrast.

Asjailmunud uus Eesti Panga ingliskeelne bülletään nr. 4 annab järgmise ülevaate meie majandustegevusest:

Eesti majanduslikus tegevuses olid valitsemas aasta vahetusel mõned julgestavad väljavaated. Kestev tasakaal raharingvoolus, riigi rahanduses

ja väliskaubanduses koos suureneva rahvusliku töötamisvõimega ja soodsalt kujunevate väljaveadega löid majandusliku stabiilsuse tunde ja kaalusid kindlasti üles need mõõduvad raskused, mida sünnitasid osalt kehavõitu löikus ja terav hinnalangus saadustel, mis maa tähtsamad väljaveoained.

Möödunud aasta väliskaubandus andis 80,6 milj. mk. ülekaalu väljaveos 10 milj. marga vastu eelmisel aastal. Missuguse kaotuse hindade väliskonjunktuur tõi kaasa, näitab asjaolu, et võrreldes 1925. aastaga väljaveetud kauba volüüm on tõusnud 16,8%, kuna tema koguväärtus aga 0,8% vähem eelmisaasta väärtusest. Ekspordi hulk viimase viie aasta jooksul on kasvanud 307.700 tonnilt 438.250 tonnini ehk 42,4% võrra. Produktiooni võime suurenemist näitab kokkuvõtte tööstuslikust toodangust, mis 1925. a. 60% suurem 1922. a. omast. Samasuguse tõenduse tootmisvõime tõusust annavad meie tööstussaaduste ekspordiantmed, mis on oluliselt suurenenud viimaste aastate jooksul. Nii on 1923. a. peale metsasaaduste ekspordit kasvanud 8.637 tonnini 13.158 tonnini, paber — 19.517 tonnini 30.960 tonnini, tsement — 20.115 tonnini 51.267 tonnini ja tekstiilkaubad 3.565 tonnini 3.871 tonnini; laudade ja plankude ekspord on suurenenud 46.888 standardilt 1924. a. 68.423 standardini läinud aastal ja tuletikkude ekspord 5,21 milj. karbist 1922. a. 17,25 milj. karbini 1925. a.

Tööta tööliste küsimus pole omandanud Eestis teravat kuju, kuna tööborsil registreeritud tööta tööliste arv on võrdlemisi väike. Nii on läinud detsembris 3.807 tööta töolist, kuna aasta jooksul oli keskmiselt 2.305 tööta töolist kuus, seega 101 vähem 1925. a. keskmisest.

Sisekaubandus ei suutnud seda elavust saavutada, mis läinud aastal, kuna taluniku ostujõud oli nõrgenenud oma saaduste vähesest

tasuvusest. Siiski asutati viimase veerandaasta jooksul 10 uut ettevõtet kogukapitaliga 65,5 milj. marka, kuna 3 ettevõtet 13,5 milj. kapitaliga likvideeriti.

Rahaturul oli rahuline ilme. Nõudmine rahavahendite järele oli väheldane, mis olenes kahtlemata aasta lõpu nõrgavõitu sisekaubitsemisest, kuna osalt veel kaasa mõjus tshekkide enam tarvitusele võtmine, mis peegeldub arvekoja andmetes. Keskmise igakuune arvestatud tshekkide hulk oli 5.355 4.447 vastu aasta tagasi ja 3.751 1924. a. 31. detsembri kogu tsirkulatsioon tõusis 3.354 miljonini võrreldes 3.457,4 miljoniga ja 3.562,8 milj. vastavatel daatumitel 1925. a. ja 1924. a. Küllaldase välisvaluuta juurevoolu tõttu tõusid kattevarad 1.351,1 milj. mk. 1.337,5 milj. marga vastu eelmisel aastal, mille tagajärjel katteprotsent tõusis 40,27% peale 38,7 protsendi vastu 1925. a. lõpus. Välisraha juurevool jätkus käesoleva aasta esimese kuu jooksul ja veebruarikuul esimestel nädalatel ning 10. skp. ulatusid kogu kattevarad 1.485,0 milj. mk. katteprotsendiga 43,5.

Eesti Panga seisukorras võib märgata kindlat püsivust ja opereerimist vabade ressursside piires.

Eesti Panga reorganiseerimises, mille kava Rahvasteliidu rahanduskomitee poolt kiideti heaks, on uus põhikiri riigikogule esitamisel. Koos panga põhikirjaga esitatakse parlamendile ka rahaseadus ja pangale emissiooni ainuõiguse üleandmise seadused.

Erapankades on seisak hoisummade kasvamisest, kuna laenuoperatsioonidest hoogu võtnud välisvekslid, mis välismaal kohe rediskonteeriti, välisvekslite portfelli on kasvanud juunist 96,4 milj. mk. novembris 449,9 milj. m-gani, millele vastab passivas võrdne tõus rediskondis 736,5 miljonilt 1.037,3 miljonini.

Eesti delegatsiooni sõidu järelkaja Kaunasesse Leedu ajakirjanduses.

„Uttest kaubanduslistest suhetest Eestiga“ „Lietuva“ 21. III. 27 kirjutab:

„Eile jõudis Kaunasesse Eesti kaubanduskoja delegatsioon Leedu aukonsuli J. Puhkiga eesotsas. Delegatsiooni koosseis, kuhu kuuluvad tähtsamad Eesti kaubanduse ja tööstuse esitajad, ei ärata kahtlust, et majandusliku lähenemise küsimus Leeduga on Eestis aktuaalne. Seda tunnustavad ka need tagajärjed, mis Eesti on saavutanud meie väliskaubanduses üsna lühikese aja jooksul.

Veel 1924. a. ei figureerinud Eesti, kui eraldi

riiki, Leedu ametlikkudes statistilistes väljaannetes. Eraldi on kaubavahetust Eestiga hakatud avaldama ainult 1925. a. peale, kus Leedu sissevedu Eestist tegi 1.668.200,— litti või 0,66% üldsisseveost. Kuid juba 1926. a. tõusis see rohkem kui 2 korda, tõustes 3.513.400,— litini või 1,46% üldsisseveost. Peaasjalikult on suurenenud valmissaaduste sissevedu, nimelt veeti 1925. a. neid sisse 1.506.500,— liti eest, kuid 1926. a. juba 3.357.000,— liti eest. Kõige rohkem on veetud sisse puuvillast riiet — 2.340.600,— liti eest.

Hoopis teisiti paistab Leedu väljavedu Eestisse. Läänud aastal on see veel vähenenud, nimelt 1925. aastal vedas Leedu Eestisse kaupu 240.800,— liti eest, s. o. 0,1% üldväljaveost, 1926. a. on need arvud vähenenud kuni 205.200,— litini ja 0,08%.

Nagu näeme, kaubanduses Eestiga on Leedu passiivsus väga suur. Milles seisavad need põhjused? Nii mõnelegi saadusele võiksime Eestis turgu leida, aga et seda pole, tuleb Leedul ennast süüdistada.

Esiteks, Leedu eksportööride seas pole märgata seda huvi Eesti turu vastu, mida näeme Eesti vastavates ringides Leedu suhtes. Eestist on nii mõnedki majandustegelased ja töösturid Leedus käinud, et selgitada kauplemise võimalusi Leeduga.

Teiseks tuleks Leedul hoolitseda rohkem oma kaupade propageerimise eest Eestis. Seni pole

Leedu poolt selleks pea midagi ära tehtud. Tänavusest Tallinna näitusest peaks Leedu võimalikult laialdaselt osa võtma. Et sellel on reaalne tähendus, seda võib kinnitada ka tunduvalt tõusnud Eesti manufaktuuri sissevedu Leedusse, mis oli esitatud pea kõikidel Kaunase näitustel.

Lõpuks tuleks ka hoolitseda mõningate hõlvustuste eest Leedu ärimestele, kes kaubitsevad Baltikumiga. Passide ja viisade kallidus mõjub siin kahtlemata halvavalt. Siin peaksime eeskujuga võtma Eestist, kus sõiduks naaberriikidesse on seatud sisse erilised odavad passid.

Loodame, et Eesti kaubandusliku delegatsiooni Kaunasesse sõit ei jäta mõju avaldamata kaubanduse laiendamisele ka Leedu poolt, millel oleks palju tähendust mõlemate riikide lähenemiseks. Mida tihedamad on majanduslikud sidemed mõlemalt poolt, seda libedamalt läheb ka üldine lähenemine. V. Kemezys."

Pankade nõukogu välislaenu tarvidusest.

Tallinna Pankade Nõukogu büroo koosolekul 22. skp. tuli kõne alla Rahvasteliidu poolt soovitatud välislaenu tarviduse küsimus ühenduses raha- ja emissioonipanga reformiga.

Viimasel ajal on kuulda, et mitmelt poolt on asutud kahtlevale seisukohale välislaenu tarviduse suhtes. Ollakse arvamisel, et me suudame rahareformi läbi viia ka ilma välislaenuta ja kattevarasid hoida tarvilisel kõrgusel krediitide kokkutõmbamise teel, mida põhjendatakse sellega, et viimasel ajal on üldtsirkulatsiooni kattevarade protsent krediitide kokkutõmbamise tagajärjel tunduvalt tõusnud. Kardetakse kõrgeid protsente, mida raske maksa, ja et meie maksubilanss võivat kaotada tasakaalu.

Pankade Nõukogu büroo leiab, et need väited on täiesti ekslikud. Krediitide kokkutõmbamise teel kattevarade tõstmine on hädaohtlik ja süvendab veelgi meil juba valitsevat majanduslikku depressiooni. Meie majanduspoliitiline tähtsam ülesanne on meie rahvamajanduse saneerimine ja tema produktiivsuse tõstmine. Selle ülesande teostamine ei ole aga mõeldav ilma välise abita. Seepärast on välislaen äärmiselt tarviline.

Välislaenu arvatavad tingimused protsendi

kõrguse mõttes ei käi meie rahvamajandusele üle jõu ja vastavad praegustele oludele. Paremaid tingimusi ei ole lähemal ajal loota, pealegi on konverteerimise võimalus ette nähtud. Seni on meie rahvamajandus ärganud kõrgete protsentide all, mis veel hiljuti ulatusid 24%-ni. Nüüd aga karta, et 10%, mille lähedale võime jõuda välislaenu abil, on liig raske meie rahvamajandusele, — ei ole tõesti põhjust. Ei tohi ka unustada seda kaudset kasu, mis oodata asjaolust, et Eesti rahaüksus seotud kullaväärtusega ja et rahareform Rahvasteliidu autoriteetlikul nõul ja kaasabil läbi viidud. Eelmised valuuta stabiliseerimised Rahvasteliidu kaasabil lubavad oletada, et väliskapitali juurevool meie rahvamajandusse märksa suureneb pärast rahaasjade korraldamist ja sünnib tunduvalt parematel tingimustel, mis omab meie rahvamajanduse jaluleesadmisel äärmiselt suure tähenduse. See kaudne kasu võib olla isegi suurem kui otskohone kasu Rahvasteliidu poolt soovitatud välislaenust.

Pankade Nõukogu büroo arvates ei tohiks välislaenu tegemisega viivitada, vaid välislaen peaks kiirelt läbi viidama.

Teiste riikide majanduslik elu-olu.

Läti:

Läti välislaen.

„Jaun. Sin.“ kirjutab: „Nagu välisminister seletab, on välislaenu tingimused praegu palju

soodsamad, kui eelmise valitsuse ajal. Minister arvab, et laenu tuleks kasutada peaaegu täielikult sadamate, raudteede ja elektri jõujaamade ehitamiseks.

Ameerika kapitalistide grupi volinik Klops-tok esildas neljapäeval rahaministrile lõpulikul välislaenu tingimused. Lähematel päevadel esineb minister seimis teadaandega välislaenu kohta. Laenu on ette nähtud 50 milj. latti ehk 10 milj. dollarit.“

Läti väliskaubandus jaanuaris paranenud.

Jaanuarikuul on kaupu Läti sisse veetud 18,8 milj. lati ja välja veetud 15,3 milj. lati eest. Seega siis passiviteet ainult 3,5 milj. latti (detsembris 12,9 milj. latti).

Läti-Vene kaubanduslepingu läbirääkimised.

„Jaun. Sin.“ teatel valmistavat SSSR hoolega kaubanduslepingu läbirääkimiste vastu Lätiga. Nõukogude valitsusel olevat lepingu kava juba välja töötatud ning Lätile teatatud, et läbirääkimised võivad alata. Ühenduses sellega palutakse delegatsiooni Moskva saata.

Läti metsakaubandus.

Ekspordi seismajäämisega on metsakaupmehed sattunud täbarasse seisukorda. Ekspordipuud seisavad hunnikutes metsas, sest puudub raha nende väljaveoks, puuduvad ka laevad. Pangad on kuhjatud üle krediitide nõudmistega. Mõned pangad on metsatööstusesse mahutanud umbes 100 miljonit rubla.

SSSR konkureerib välja Läti importärid.

„Jaun. Sin.“ 7. märtsist kirjutab: Krediitide katkestamisega pankade poolt on välismaa kaupade sissevedu lõppenud pea täiesti. Tehakse vähemaid leppeid sarnaste kaupade peale, mida loodetakse kohe ära müüa. Seda asjaolu kasutab laialdaselt SSSR kaubanduslik etus Riias, avades Lätis oma kaubaladusid. Venemaad võivat praegu lugeda suuremaks importäriks Lätis, kes konkureerinud välja teisi, ning kohaliku turuga tihedasse läbikäimisesse astunud. Vene müüb oma kaupa suuremal ja vähemal arvul, viimasel ajal koguni krediidi peale. Importärid ei ole selle asjaoluga sugugi rahul, eriti veel seepärast, et Vene on vabastatud igasugustest maksudest.

Läti suhkruvabriku saatus otsustatud.

Esimene Läti suhkruvabrik, mis alles möödunud aasta sügisel töötama hakkas, oli viimasel ajal sunnitud rahapuudusel seisma jääma, Läti

panga laen üksi ulatus juba 3 milj. latini. Neil päevil määrati komisjon, kes rahaministriga eesotsas üle vaatas vabriku sisseseade. Komisjon leidis vabrikus kõik korras olevat ning sisse seatud eeskujulikult, mispärast otsustati vabrikut mitte lasta seisma jääda, mis riigile ja Läti pangale kahju tooks. Kuna seltsile uue toetuse andmist soovitavaks ei loeta, kavatakse riik selt-silt vabrikut kolme aasta peale rentida, missuguse aja jooksul ka tahetakse korraldada vabriku võlad.

Poola:

Poola-Saksa kaubaleping.

Poola tööstus- ja äriühingud leiavad, et Poolal mingit põhjust ei ole rutata kaubalepingu sõlmimisega, iseäranis kui Saksamaa esineb kõiksugu nõudmistega, millel poliitiliste kontsessioonide ilme. Olukord on 1925. a.-st kõvasti muutunud ja praegu ei annaks kaubaleping enam seda kasu, mis tollisõja ajal. Nii on söe-eksporti võimalused Saksamaale peaaegu kadunud, kuna Saksa söekaevandused Inglise streigi ajal näitasid, et nad mitte ainult ei suuda katta sisemaa

Kes tahab saada

aromaatilist tubakat pehme, meeldiva maitsega, keskmises kanguses,

see nõudku igalpool

A.-S. Laferme

kuulsat tubakat

MALTA

1/4 nl. 160, 200, 250 mk.

1/8 nl. 80, 100, 125 mk.

tarvidust, vaid otsivad välisturgu. Pealegi võib vahepeal asutatud Saksa söesündikaat hoikoleerida isegi Poola odavamaid sortisid, pruunisõe lademete intensiivsema ekspluateerimise kaudu. Rauaga on asi samasugune. Hiljutised teraskartelli arvestused näitavad, et Saksa terastööstuses on rekordilõõnud ja et ta isegi nõuab tootmis- ja ekspordikontingendi suurendamist. Kui üht osa suurendatud kontingendist siseturul peaks tarvitama, siis ei leiaks Poola raud, isegi tollialandustega, müügivõimalusi. Põllusaaduste ja puuekspordi seisukord on 1925. a. saadik samuti muutunud. Poola hakkab enam huvi tundma ümbertöötatud kauba väljaveost tooresainete asemel. Mitte enam müüa elusloomi, vaid pekonit, mitte vilja, vaid jahu, mitte palke, vaid laudu.

Kuid nii või teisiti peab kaubandust Saksaga korraldatama, sest enne seda momenti ei ole Poola tööstuse ja kaubanduse stabiliseerimine võimalik. Välisturud, mis Saksa asemel leitud, ei ole veel proovitud ja kindlad ning ei ole selge, mis sihis tööstust peaks reorganiseeritama siis, kui Saksa piir avatakse ja Saksa kaubad hakkavad sisemise valguma.

Esiolgu ei paista aga kaubalepinguga mingit kiiret olevat.

E. T. K. ei kavatsenud asutada uut jahuveskit.

„Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ nr. 6, 15. märtsist s. a., on artiklis pealkirja all „Laiutamine suurtootusettevõtete loomisel“ toodud muuseas teade, nagu kavatsesid Eesti Tarvitajate Keskkühisus ja mõned teised ettevõtjad asutada veel üht suuremat jahuveskit ja uut tubakavabrikut.

Nüüd on E. T. K. kirjalikult teatanud, et neil uue jahuveski asutamiseks üldse kavatsust pole olnud, küll aga olevat luba nõutatud tubakavabriku avamiseks, mispärast palutakse toimetust öiendada ülaltähendatud teadet ses mõttes, mida siinkohal teeme ka healmeel.

„Kaubandus-tööstuskoja Teataja“
toimetis.

Tähelepanemiseks ärimeestele.

Tööstureid ja kaupmehi, kellel on kavatsust astuda äriühendusse Hollandis asuva ettevõttega, a.-s. „American Dutch Trading Company“ Eindhovenis, ja temaga ühenduses seisva kellegi

E. Lambertiga, palutakse enne tähendatud äri kohta küsida informatsiooni Kaubandus-tööstuskoja II sektsioonilt.

Uusi seadusi ja määrusi.

Kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva seadus ja määrus.

„Riigi Teatajas“ nr. 100 — 1926. a. ilmus kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva seadus, ja selle seaduse alusel väljaantud määrus on ilmunud „Riigi Teatajas“ nr. 21 — 1927. a. lhk. 289—290.

Õunte väljaveokontroll.

Õunte väljaveokontrolli teostamise kohta on uus määrus ilmunud „Riigi Teatajas“ nr. 21 — 1927. a. lhk. 291—298.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi.

Rahaministeeriumi juures asuv alaline tollikomitee on otsustanud tunnistada:

I. A. Sisseveotariifis.

1. Kitsenahk shevrettnahataoliselt välja töötatud, mille teine külg veluurnaha (ebaecht seemisnahk) taoline, t. t. § 55 p. 2 alla kuuluvaks kui shevrettnahk. (T. K. otsus 5. III. 27. a. nr. 1026.)

2. Keemiaained: a) Adronolacetat, b) Anol, c) Methylanol, d) Anon, e) Methylanon, f) Butanol, g) Palatinol A, h) Palatinol M, i) Palatinol I. C., j) Tamazol, k) Aerhülenchlorhydrin ja l) Aethylglukel, t. t. § 112 p. 9 alla kuuluvaks. (T. K. otsus 5. III. s. a. nr. 1006.)

3. Juuksevärvid „Gora“ t. t. § 119 p. 1 alla kuuluvaks kui juuksevärvimise preparaadid piiritusetat. (T. K. otsus nr. 1019, 5. III. 27. a.)

4. Serpentiin t. t. § 177 p. 3 alla kuuluvaks kui paberist teosed. (T. K. otsus 5. III. s. a. nr. 1021.)

5. Raamatute köitmiseks tarvitata puuvillane kangas paberile kleebitud t. t. § 188 p. 1 alla kuuluvaks. (T. K. otsus 5. III. 27. a. nr. 1008.)

II. A. Väljaveotariifis.

1. Kase- ja männipuust ümmargused freesitud latid (luuavärred), mille läbimõõt 2,5 sm ja pikkus 1 m, v. v. t. t. üldiste märkuste p. 1 põhjal tollita läbilastavaks. (T. K. otsus 5. III. 27. a. nr. 1020.)

Äriettevõtete koosolekud.

4. aprillil.

Eestimaa Tööstuse ja Kaubanduse Pank korraline peakoosolek kell 6 p. l., S. Karja t. 7.

A.-S. Saku Õlletehase korraline aasta-peakoosolek kell 7 p. l. juhatuses ruumides, Suur Kloostri t. 10/12.

5. aprillil.

Tallinna Krediit-Panga aktsionäride peakoosolek kell 6 p. l. S. Karja t. 23.

Eesti Kinnitus- ja Aktsiaseltsi „Polaris“ korraline peakoosolek kell 6 p. l. V. Viru t. 12.

A.-s. „Nael“ korraline peakoosolek kell 4 päeval Toompuiesteel nr. 10.

Inglis-Eesti Import-kompanii peakoosolek kell 1 päeval Vana Viru t. 12.

6. aprillil.

Eestimaa Trükikoja a.-s-i peakoosolek kell 5 p. l. Pangamaja G. Scheel ja Ko. ruumides.

A.-s. „Arthur W. Jaekel'i“ likvideerimiskomisjoni peakoosolek kell 10 h. Viru t. 4.

9. aprillil.

O.-ü. „Eugen Bewer ja Ko.“ korraline peakoosolek kell 7 õht. Kinga t. 10.

A.-s. „Union“ korraline peakoosolek kell 2 p. l. Maakri t. 21.

12. aprillil.

A.-s. „C. F. Leihberg“ korraline peakoosolek kell 6 p. l. Tartus, Riia t. 135.

Turgude ülevaade

märtsiku teisest poolest.

Kivisüsi: Saksamaa kivisöeturg märtsiku keskel ei ilmutanud suuremaid muutusi. Prantsusmaal oli seisukord söeturul äärmiselt vaikne ja hinnad üldiselt langenud. Inglismaal on märgata paranevat tendentsi nii Cardiffis, kui idaranniku piirkonnas. Parim bunkrisüsi tõusis hinnas 15/3 s. peale tonnist. Ka ekspordi tingimusi peetakse soodsaks.

Raud: Saksamaal on rauaturul tekkimas elavus ühenduses ehitustegevusega. Inglise turul

Cleveland III noteeriti märtsi esimesel poolel peaaegu muutumatult 8½ s. tonnist. Tellimisi valmisvabrikatide peale vähe.

Teraviljaturg Saksamaal reageeris hulga laadimiste peale Austraalias ja Argentiinas hindade tagasiminekuga. Samuti on hinnad langenud ka Chicagos.

Puu vill: Saksa puuvillaturul meeoleolu rahulik; New-Yorgis on hinnad paari punkti võrra langenud võrreldes eelmise nädalaga.

Toiduainete turg.

26. III. 1927. a. London.

Nisu, kaal—496 Inglise naela	
Northern Manitoba	£ 56/6
Hard Winter	51/6
Rosario Santa	50/3
Jahu, kaal—280 Inglise naela.	
Manitoba	42/
Austraalia	37/
Kansas	41/

Odrad

Kanada Nr. 3, kaal—370 Inglise naela	33/1½
Kalifornia, kaal—424 Inglise naela	40/

Kaerad, kaal—320 Inglise naela

La Plata	21/3
Canada № 2	

19. III. Linad, cif.

Riga Z. K.	87/0
Pärnu H. D.	84/0
Slanetz U/A Medium	87/0

Bacon, kaal—112 Inglise naela

	Sh.
Iiri	122/0 — 124/0
Daani	90/0 — 96/0
Kanada	94/0 — 96/0
Ameerika	—

Munad, kaal—120 Inglise naela Sh.

Inglise	” 11/0 — 12/3
Iiri	” 11/0 — 12/0

Või, kaal—112 Inglise naela

Hollandi	” 176/0 — 178/0
Daani	” 178/0 — 0/0
Uus-Meremaa	” 140/0 — 156/0
Austraalia	” 128/0 — 150/0
Argentiina	” 138/0 — 146/0

Eesti või	” — — —
Läti „ I sort	” — — —
” „ II ”	” — — —

26. III. Nisu Hamburg.

Sisemaa, tonni eest	Rmk. 260 — 264
Manitoba, cif 100 kgr. eest t.	fl. 16.10
Hard Winter, cif 100 kgr. eest	” 14.70
Ameerika jahu, 100 kgr. eest	\$ 7½ — 8¾

Rukis

Sisemaa, tonni eest	Rmk. 242 — 244
Western II, cif 100 kgr. eest	fl. 12.05

Kaerad

Sisemaa, tonni eest	Rmk. 196 — 204
-------------------------------	----------------

25. III. Odrad, talve,
Sisemaa, tonni eest . . . Rmk. 207 — 212.00

Rasv

Purelard American, 100 kgr.
eest \$ 32¹/₂
Steamlard 100 kgr. eest " 31¹/₄

Odrad, suve,
Sisemaa, tonni eest . . . " 210 — 250.00

Või, Berliini engroshinnad,
tsentneri eest Rmk.

26. III. Suhkur
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr.
eest loco £ 17/9³/₄
Saksa „Eksport“, 50 kgr.
eest termiin " 17/8¹/₄
Java 50 kgr. eest termiin " 17/8¹/₄
American Fine Granulated
50 kgr. eest "

26. III.
Välismaa I sort " 198—203
" II " " —
" III " " —

24. III.
Eesti või " 175—179

Riis
Burmah II, 50 kgr. eest . . . " 15/1¹/₂

Läti või, punane " 177—180
" must " 174—175

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	15. III	16. III	17. III	18. III	19. III	21. III	22. III	23. III	24. III	25. III	26. III
Frank . . .	124.07	124.01 ¹ / ₂	125 00	124 01	124.00	124 01	124.01	124.02	124 00	124 01	124.06
Dollar . . .	4.8537	4 85 ¹⁷ / ₃₂	4 8553	4.8543	4.8556	4.8559	4 8556	4.8568	4 85 ² / ₃₂	4.8568	4.8568
Rootsi kroon	18 14	18.13	18.13 ¹ / ₂	18 13 ³ / ₄	18.14	18.137 ⁸ / ₈	18.13 ¹ / ₂	18.13 ¹ / ₄	18.13	18.123 ¹ / ₈	18 123 ⁴ / ₄
Daani kroon	18.21 ¹ / ₂	18.22	18.22	18 22 ¹ / ₄	18.20	18.22 ¹ / ₄	18.21 ¹ / ₂	18.21 ¹ / ₂	18.22	18 21 ¹ / ₈	18 21 ¹ / ₄
Norra kroon	18.59	18.62 ¹ / ₂	18.58	18.58	18 57	18.62	18.61	18.61	18.58 ¹ / ₂	18 61	1.64
Saksa mark	2 1.45 ¹ / ₂	20.45	20.46 ³ / ₄	20.46 ¹ / ₄	20.46 ¹ / ₄	20.46 ¹ / ₂	20.46 ³ / ₄	20.46 ³ / ₄	2 1.46	20.46 ³ / ₈	20.48
Soome mark	192.55	192 ⁹ / ₁₆	192 62	192.65	192.65	192.65	1 2.70	192.70	192 ⁵ / ₈	192 70	192.75
Floriin. . .	12.1306	12.127 ⁸ / ₈	12.1362	12.1337	12.1350	12.1325	12.1343	1 2.1343	12.135 ⁸ / ₈	12.1387	12.14
Liir. . . .	106.55	106 ¹¹ / ₁₆	105.80	105.50	105.90	107.75	106.25	105.40	105.50	106.55	105.80
Helveetsia fr.	25.22 ³ / ₈	25.22	25.23 ³ / ₄	25.23 ³ / ₄	25.24 ¹ / ₄	25.24 ³ / ₄	25 25	25.25 ³ / ₈	25.24	25.24 ¹ / ₈	25.24 ¹ / ₄
Tshehhosl.kr.	163.75	163.75	163.87	163.87	1 3 87	163.87	163 93	163.93	164.00	164 00	164.00
Belgia frank	34.90 ³ / ₁	34.92	34 9 ¹ / ₄	34.92 ¹ / ₄	34.93	3 1.9 ¹ / ₄	34.93 ¹ / ₄	34.93 ³ / ₈	34.94	34.94 ¹ / ₄	34.92 ³ / ₄
Shillingid	34.48 ¹ / ₈	34.46	34 49 ¹ / ₂	34 48 ¹ / ₈	34.48 ¹ / ₈	34.48 ¹ / ₈	34.48 ¹ / ₈	34.48 ¹ / ₈			34.57
Poola slot	43.50	43 50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50			43.50
Pengo . . .	27.75	27.75	27.82	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85			27 85
Latt		25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25 20	25 20	25.20
Litt.		49 50	49.50	49 50	49.50	49.50	49.50	49.50	49.50	49.50	49 50
Tshervonets		942.00	942.00	942.00	942.00	942.00	942.00	942.00	942.00	942.00	942.00
Kuld p/unts.		84/11 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₄	84/11 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂
Höbe p/unts		2/13 ¹ / ₁₆	2/13 ¹ / ₁₆	2/17 ¹ / ₁₆	2/17 ¹ / ₁₆	2/13 ¹ / ₄	2/17 ¹ / ₁₆	2/17 ¹ / ₁₆	2/15 ⁸ / ₈	2/11 ¹ / ₁₆	2/11 ¹ / ₁₆
Plaat. p/unts		—	—	—	390/400	—	—	—	—	—	390/400
	B E R L I N										
	15. III	16. III	17. III	18. III	19. III	21. III	22. III	23. III	24. III	25. III	26. III
Naelsterling.	20.45	20 455	20.467	20.452	20.468	20.467	20.465	20.461	20.464	20.46	20.477
Frank . . .	16.49	16.485	16.505	16.50	16.50	16.50	16.50	16.505	16.505	16.505	16 51
Dollar . . .		4.213	4.215	4.2145	4.2115	4.2195	4.2145	4.2135	4.2135	4.2145	4 217
Rootsi kroon		112.78	112.90	112.78	112.80	112 78	112.80	112.81	112.84	112.88	112.92
Daani kroon		112.34	112.38	112 34	112.37	112.37	112.40	112.40	112.41	112 45	112 48
Norra kroon		109.93	110 05	110.02	110.12	110.05	109.91	109 91	109 91	109.90	109.98
Soome mark		10.613	10.613	10.613	10.613	10 615	10 614	10 614	10.615	10.617	10.621
Floriin. . .	168.62	168.66	168.71	168.64	168.69	168.75	168.65	168.64	168.64	168.64	168.72
Liir.		19.13	19.365	19.325	19.375	19.01	19.19	19.45	19.395	19 275	19.395
Helveetsia fr.		81.01	81.08	81.05	81.07	81 05	81.04	81.03	81.035	81.10	81.08
Tshehhosl.kr.	12.481	12.481	12.495	12.481	12.492	12.492	12.492	12.48	12.479	12 482	12.487
Belgia frank		58.58	58.58	58 58	58.58	58.60	58.58	58.56	58.555	58.565	58.59

TALLINNA KREDIIT PANK A.-S.

Äriseis 31. detsembril 1926. a.

A k t i v a.

P a s s i v a.

Kassa ja arved teistes pankades Mk.	41.776.957.—
Väärtpaberid „	3.383.626.—
Väljamaa raha ja vekslid välis- valuutas „	16.913.522.—
Laenud „	607.422.305.—
Korrespondendid:	
„Loro“ Mk. 8.326.666.—	
„Nostro“ „ 23.429 071 — „	31.755.737.—
Osakonnad „	13.543.945.—
Karantiid ja akkreditiivid . . „	218.321 027.—
Liikumata varandus „	112.900 000.—
Teraskamber „	3.000.000. —
Kulud 1927. a. „	149 509.—
Muud aktiivad „	7 324 268 —
	<u>Mk. 1.056.490 896.—</u>

Aktsiakapital Mk.	120.000.000.—
Tagavarakapitalid „	25.900.000.—
Amortisatsioonikapital . . . „	25.600 000.—
Ametnikkude abiandmise kassa kapital „	2.001.718.—
Hoiusummad „	420.918.462.—
Korrespondendid:	
„Loro“ Mk. 46.338.360.—	
„Nostro“ „ 5 391 384.— „	51.729.744.—
Osakonnad „	13.777.008.—
Aval. kreditorid „	218.321.027.—
Rediskon ja laenud teist. pank. „	133.891.641.—
1927. a. pea e ette saadud 0/0 0/0 „	2.922 990.—
Muud passivad „	20.125.209.—
1926. a. puhaskasu. „	21.303 097.—
	<u>Mk. 1.056.490 896.—</u>

JUHATUS.

KREENHOLMI PUUVILLA MANUFAKTUURI O.Ü.

Asutatud 1857. a.

Ketrusvärtnaid 500.000

Kangrutelgi 4.000

Valmistatakse: puuvillariiet, iga seltsi
pleekimata, pleegitud ja värvitud; lõnga,
sukalõnga ja vatti.

Vabrik: Kreenholm, Narva kaudu.

Valitsus ja ladu: Tallinnas, Pikk tän. 68. Tel. 7-31 ja 32-95.

TEADAANNE.

Juhime väga austatud kaupmeeskonna tähelepanu järgmise asjaolu peale: Meie vabrik valmistab kodumaal kõige elegantsemaid ning vastupidavamaid

siidisukki,

sest et:

1) Meil on Eestis ainukesed uued Inglis-Ameerika sukamasinad, mis valmistavad meie daamidele armsaks saanud Inglise või Ameerika siidisukki.

2) Meie vabrikus tarvitatakse ainult ekstra tellitud kõrgesordilist ja vastupidavat lõnga.

3) Meie vabriku siidisukad lasevad hästi pesta, ei lähe karvaseks ega kaota pestes siidilähiget.

4) Meie Inglis-Ameerika tüüpi siidisukad kannavad märke:

Extra Extra A Extra B,

kannavad tinaploome vabrikumärgiga ja on pakitud valgetesse karpidesse.

Ühtlasi on mul au teatada, et olen asutanud Eestis esimese

pitsivabriku,

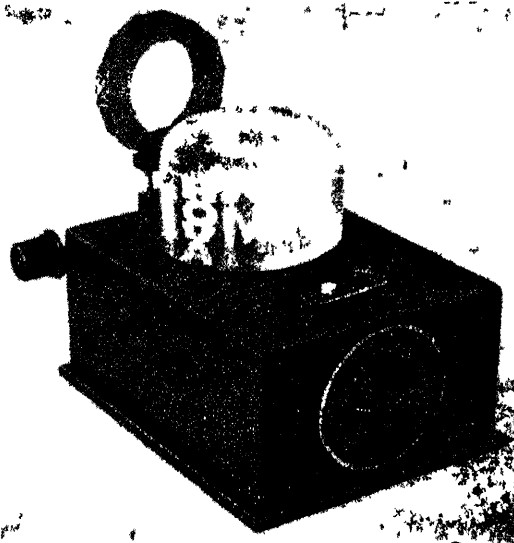
kus valmistatakse pesupitse, nagu Vene ehk klõppel pitsi ja broderii.

Kõige austusega

Oskar Kilgas

Trikoo-, pitsi- ja sukavabriku omanik

Prii t. 3. Tallinnas, Telef. 2-23.

UUDIS raadio vastuvõttetehnikas.

„HOVA“ kolmekordse lampaparaadiga kuulete Teile oma kodus Tallinna ringhäälinguajaama valitühajadajas

Hind ühes kolmekordse lambiga Mk. 4.500.—

„HOVA“ kolmekordset lampi võite Teile kasutada Iga aparadiüsteemi juures Lambi hind Mk 2.500.—

„Radiophon“ Raadlotarvete spetsiaaläri, Vana-Viru 5, telefon 12-10

Aksia Selts

Tallinna köievabrik

„John Carr'i pärijad“

Kopli t. nr. 19
Telefon 12-79

köied
nöörid
trossid

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritava kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu pehme, kõrgem s., Ameerika ja Inglise pd. 780—840	Õlikoogid, linaseemne pd. 240—250
" söre, kõrgem sort	" päevalille " 240
" Ameerika ja Inglise " 820—840	Soja, tangud " 330
"J. Puhk ja Pojad" rukkijahu " 335—345	Jahu, päevalille " 250—260
" " " " püül " 450—480	Segajõutoit I s. " —
"J. Puhk ja Pojad" suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvil- lase kotiga: Püüljahu:	" II s. " —
Rukkipüül patent (à 50 kg.) puud mk. 550	Nisukliid " 200—205
" harilik (à 4 pd.) " " 480	Puuvillane riie, Bjas arss. 37,50—46,50
"Eesti Parem" saiajahu à 50 kp. " 855	" " Mitkal " 28,50—34,50
"Kalev" " " " " 815	Lina, Liivi R pd. 1900—2000
"Taara" " " " " 795	" Petseri " 2300—2400
"Kungla" " " " " 775	" Võru " 2300—2400
"Sampo" " " " " 695	" Tartu " 2000—2100
Manna " 900	Linaseemned, õli 87½/20% basis " 360—380
Jahu: nisu, pehme — söre " 685—890	Linaseemned, külvil " 410—420
A/S. Rotermanni tehaste jahud:	Takud, Codilla, I " 1000—1050
Rukkijahud " —	" " II sort " 800—850
" püül " —	" " III " " -550—600
nisu, pehme — söre " —	Kivisüsi, auru, Yorkshire, 2 k. pest. " 53—55
Rukis, Eesti " —	" Newcastle " 52—53
" Vene " 330—335	" sepa " 65—67
" Poola " —	Koks, valu " 80—82
Kaerad, toidu, Eesti " 250	" gaasi " 75
Odrad, õlle, " 295—310	Põlevkivi, I sort A " 10
Odrad, toidu " 275—280	" I " B " 9
Herned, rohelistes, Hollandi " —	" II " " " 7,50
Riis, Burma II " 625—630	" III " " " 5
Kartulid, eksport " 55—58	" Fenolaat " 200
" piirituse " —	" Gudroon " 240
Kartulitärklis „Superieur“ " 525	" pigi " 190
Piim, pudelites ltr. 15	Raud, sordi " 240—250
" lahine tp. 15	" vits " 340—520
Või, eksport, I sort pd. 4040—4200	" plekk " 370—510
Margariin, välismaa " 1960—2240	" plekk, tsingitud " 690—770
Kaseiin, Eesti " 1250—1350	Raudtalad " 250—270
Juust „Schweitsi“, kodumaa " 2700—2900	Teras, vedru " 450—510
Munad, eksport I s. (kast 1440 tk.) kast —	" tõrriistade " 1200—1400
" " II s. (" 1440 tk.) " —	" talla " 280—300
Kakao, Hollandi pd. 2200—2400	Belgia reejalase teras, sitkus 45 " —
" Inglise " 2000	Malm " 170—180
" Ameerika " 1600—1800	Inglistina " 11.000—11.200
Kohv, Rio, Santos " 4600—5000	Seatina " 1300—1350
" Kesk-Ameerika sordid " 5900—7700	Vaskplekk, punane " 3400—3600
Tee, lahine, Orange Pekoe, Tseilon " 9000—9800	" valge " 3200—3400
" " Orange Pekoe, Java " 8000—9000	Tsink-plekk " 1800—2200
" " Moning, Hiina " 4700—5600	Masinaõli, Vene, " 480—530
Suhkur, peenike, valge, Dantsigi " 790—795	" Ameerika " 570—640
" " " Saksam. " 790—795	" mootor " 700—760
Suhkur, peenike, valge, Poola " 790—795	" auto " 950
Siirup, kartuli, 42% " 600	Linaseemneõli " 1210
Glükoos " 575	Värnits " 1250
Sool, lahine, Saksa " 54—56	Tsilindriõli, Vene " 625—950
Heeringad, Yarmouth, Mat- ties tünn 4800—5100	" Poola " —
Heeringad, Yarmouth Mat- fulls " 5200—5400	" Ameerika haril. aur. 280° " 570—590
Heeringad, Shoti, Matties " 5300—5400	" ülekuum. " 3200 " 935—975
" " Matfulls " 5600—5700	Põlevkiviõli " 170
" Norra Jlo " 2800—3000	Nafta, Vene " 245—260
" Islandi " 2500—3000	" Ameerika " 215—225
Liha, sea, I sort pd. 1520—1600	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid " 300—310
" looma, I sort " 720—1000	" Poola, sist. ja vaadid " —
	" Am., sistern. ja vaadid " 300—310
	Bensiin, Vene " 575—585
	" Ameerika " 560—570
	Piiritus, eksport (excl. vaat) fob ltr. 55
	Pesusooda, välismaa pd. 195
	" kodumaa " 165
	Seebikivi " 500—530

Värvid, nigrosiin, vees sulav, välism. pd.	9200
" tsinkvalge, välism.	1500—1650
" tinavalge,	1585
" ooker,	360—470

Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. pd.	1980
" Tshiili pd.	415
" superfosfaat 18—20% 6 pd. kott	600
" thomasjahu 16—17%	575
" kaalisool 30% 100 kg.	765
" 40%	995
" kainiit 14%	55—60

Väävelhapuammoniaak kott	1900
Lubjalämmastik 100	1800
Vosvoriit, Eesti 6% 6 pd.	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30%	500
Paber, rotatsioon pd.	440

Tsement, Portland, Kunda	
pütt 10 pd 10 nl. tünn	875—925
Tsement, Aseri	875—925
Kriit, toores pd.	—
" pestud	118—120
Asfalt	120
Kivitorv	—
Puutorv	—
Lubi	48—50
Kips tükkides	25
" jahvatatud	40
" krohvimis	50—75

Telliskivid, I sort tuhat	6500—7000
" A.-s. „Silikaat“	4000—4500
Tulitükid, or g. kast (5000 toosi)	3750—4650

Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmist. pd I s. pd.	5400—5600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort	6000—6200

Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort	5600—5800
---	-----------

Tooresnahk, väikesed ja suured	—
Silikaat D/B/B	—

Puumaterjalid, saetud	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall.	—
" IV s	—
" propsid; 7×7	—

Lina	
Tallinn — Stettiin tonn sh.	22/—
" — Gent	—
" — Dundee	—
" — Belfast	—

Takud	
Puumaterjalid	
Standard	

Tallinn — London	sh.	—
" — E. C. C. P (Inglise ida- ja lääneraud)	"	—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundee	"	—

25% talve juuremaks.	
Segakaup	
Tallinn — Stettiin tonn sh.	12—25/—
" — London	—
" — Stokholm	Rkr. —

Või	
Tallinn — Stettiin tünn	1/6

Kartulid	
Tallinn — Stokholm tonn Rkr.	—

Tallinna börsi kursisedel.

		14. III.	16. III.	21. III.	23. III.	23. III.	25. III.	27. III.
1 dollar	T	—	—	—	—	—	—	—
	O	372	372	372	372	372	372	372
	M.	375	375	375	375	375	375	375
1 nael-sterling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1805	1806	1807	1807	1807	1807	1807
	M.	1820	1821	1822	1822	1822	1822	1822
100 Saksariigimarka	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	8840	8840	8840	8840	8840	8840	8840
	M.	8940	8940	8940	8940	8940	8940	8940
100 Soome marka	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	937	937	937	937	937	937	937
	M.	947	947	947	947	947	947	947
100 Rootsi krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9975	9985	9990	9990	9990	9995	9995
	M.	10.060	10.070	10.075	10.075	10.075	10.080	10.080
100 Daani krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9950	9950	9950	9950	9950	9950	9950
	M.	10.050	10.050	10.05	10.050	10.050	10.050	10.050
100 Prantsuse franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1440	1440	1440	1440	1440	1445	1445
	M.	1515	1515	1515	1515	1515	1520	1520
100 Hollandi guldenit	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	14.915	14.915	14.915	14.915	14.915	14.915	14.915
	M.	15.065	15.065	15.065	15.065	15.065	15.065	15.060
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7150	7150	7150	7150	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250	7250	7250	7250	7250
100 T-chehhislovakkia krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100
	M.	1125	1125	1125	1125	1125	1125	1125
100 Heveetsia franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7175	7175	7175	7175	7175	7175	7175
	M.	7275	7275	7275	7275	7275	7275	7275
100 Norra krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9775	9750	9750	9750	9750	9750	9750
	M.	9925	9900	9900	9900	9900	9900	9900
1 belga	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50
	M.	53.—	53.—	53.—	53.—	53.—	53.—	53.—
100 Itaalia liiri	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1655	1675	1675	1675	1700	1700	1700
	M.	1730	1750	1750	1750	1775	1775	1775
100 Ungari krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	65.—	65.25	65.25	65.25	65.25	65.25	65.25
	M.	66.75	66.75	66.75	66.75	66.75	66.75	66.75
1 Austria schilling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50
	M.	54.—	54.—	54.—	54.—	54.—	54.—	54.—
1 tscherv. rubla tschekk	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50
	M.	193.50	193.50	193.50	193.50	193.50	193.50	193.50
1 Poola slot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	38.—	38.—	38.—	38.—	38.—	38.—	38.—
	M.	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—
1 Eesti kroon	T.	100	100	100	100	100	100	100
	O.	—	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—	—

G. SCHEEL & Ko., Tallinnas.

Asutatud 1884. aastal.

Aktiva.	Ariseis 31. detsembril 1926. a.	Passiva.	
Kassa ja arved teistes pankades	74.209.725.50	Aktiakapital	75.000.000.—
Välismaa rahad	8.922.992.50	Tagavarakapital	75.100.000.—
Väärtpaberid	18.004.818.—	Spets. tagavarakapital	5.000.000.—
Laenuid ja vekslid	760.643.050.50	Kustutuskapital	22.000.000.—
Kontokorrad	721.315.988.50	Hoi summad ja giro	560.627.424.50
Korrespondendid:		Korrespondendid: „Loro“	53.576.979.—
„Loro“	56.453.242.50	„Nostro“	424.045.81.50
„Nostro“	34.354.372.50	Garantiid	175.683.154.—
Garantiid	175.683.154.—	Rediskont	453.855.087.50
Liikumata varandus	60.000.000.—	Riigimaksud	1.730.873.—
Kahtlased nõudmised	1.—	1927. a. 0/00	2.774.938.—
Liikumata varanduse kustutamine	290.379.—	1927. a. komisjon	3.479.395.—
Muud aktivad	728.818.—	Muud passivad	26.767.229.50
		Kulude ja tulude arve:	
		1925. a. ettekanne	4.717.561.50
		1926. a. puhaskasu	26.948.028.—
Emk.	1.911.206.482.—	Emk.	1.911.206.482.—

1926. aasta tulude ja kulude arve.

Makstud protsendid	69.434.045.—	Saadud protsendid	116.161.937.50
Kulude arve	41.331.987.—	Saadud komisjon ja kursivahed	47.381.507.50
Kõhjuks kirjutatud kahtlased nõudmised	30.516.097.—	Kasu väärtpaberitelt	187.712.—
Liikumata varanduse kustutamine	1.500.000.—		
1926 a puha-kasu	26.948.028.—		
Emk.	163.730.157.—	Emk.	163.730.157.—

Aktisionäride üldkoosolekul 15. märtsil s. a.

otsustati ühel häälel 1926. a puht kasusummast	Emk. 26.948.028.—
arvata tagavarakapitali	Mk. 3.000.000.—
maksta tantjemina Panga Nõukogule, revis onkomisjonile, direktoritele ja ametnikkudele	5.000.000.—
jaotada dividendiks 16%	12.000.000.—
	20.000.000.—
ja üle jääb	Emk 6.948.028.—
juure arvatud 1925. a. sa do	4.717.561.50
	Emk. 11.665.589.50

kanda uuele arvele, maha arvatud riigimaksud.

TALLINNA AKTSIA PANK, Tallinnas.

Bilanss 31 detsembril 1926. a.

(Ekr. 1.— = Emk. 100.—)

Aktiva.	Bilanss 31 detsembril 1926. a.	Passiva.	
Kassa ja jookavad arved teistes rahaasutustes	14.162.848.36	Aktiakapital	40.000.000.—
Väljamaa rahad	377.242.—	Tagavarakapital	1.639.198.18
Väärtpaberid	19.253.—	Jooksvad arved ja tähtajal hoitusuunmad	62.981.757.06
Dis-kont. vekslid ja väljamaa tratted	12.032.449.—	Korrespondendid: „Nostro“	21.044.167.—
Konto-kor-rant laenud	109.268.031.—	„Loro“	7.425.611.—
Korrespondendid: „Nostro“	9.622.352.—	Remburs. krediidid väljamaa pankades	3.124.222.—
Garantii laenude debitorid	55.247.288.—	Konto-kor-rant arve Eesti Pangas	5.128.131.—
Inkasso vekslid	58.126.284.—	Rediskonteerit. väljamaa tratted	5.819.025.—
Kinnisvara:		Inkasso-kommitendid	58.126.284.—
„ amortisatsioonid	Mk. 12.926.350.72	Väljaantud garantiid	55.247.288.—
„	1.809.689.11	5% & 0.396% riigimaksud	167.038.52
Vallasvara:		Saadud 0/0 ja komm. 1927. a. eest	310.767.—
„ amortisatsioonid	Mk. 672.468.58	Muud passivad	2.418.674.—
„	156.855.58	Puhaskasu ettekanne 1925. a.	8.112.19.—
Jooksvad kulud tuleva aasta eest	386.695.—	Puhaskasu 1926. a. eest	7.844.411.04
Mahakirj. nõudm. ja protest. vekslid	6.—	Mk.	271.424.722.99
Mk.	271.424.722.99	Mk.	271.424.722.99

Debet. Kulude ja tulude arve 1926. a. Kredit.

Makstud protsendid	4.701.828.08	Saadud protsendid	10.144.071.75
Arilkulud	7.554.798.73	Komisjonid ja kursikasud	11.946.560.19
Mahakirjutused	2.184.149.—	Tagasi saadud mahakirjut. nõudmised	2.7.046.80
Kinnis- ja vallasvara amortisatsioon	584.800.89	Mitmesugused sissetulekud	44.909.19
Puhaskasu ettekanne 1925. a.	3.112.19		
Puhaskasu 1926. a. eest	7.944.411.04	Mk.	22.872.587.93
Mk.	22.872.587.93	Mk.	22.872.587.93

Puhaskasu jaotus.

Tagavarakapitaliks	582.614.42
Nõu-ogu, diskont-komitee, revisjoni komisjoni ja juhatuse liikmelele lisatasuks	961.879.—
Ametnikkudele lisatasuks	557.000.—
Riigimaksudeks	2.020.810.77
Dividendiks 16%	3.200.000.—
Jaotamata puhaskasu	24.719.04

Mk. 7.847.523.23

Dividend 8% = Mk. 80.— aktsia pealt makstakse välja panga kassas arvates 23. märtsist 1927. a.

Juhatus.

KÄESOLEVAKS HOOAJAKS

SOOVITAME KAUPMEESKONNALE UUTES
NÄGUSATES MUSTRITES VILLASEID

ÜLIKONNA- JA PALITURIIDEID

NARVA KALEVI MANUFAKTUUR

endine STIEGLITZ'i kalevivabrik.

SUURMÜÜK TALLINNAS, JAANI UUL. 11

KÖNETRAAT 13-84 ja 24-58

Mööblivabrik

A/S. „MASSOPRODUKT“

Tallinnas, Suur Tartu mnt. nr. 61-d.

Telef. 18-96.

Soovitab rikkalikust ladust:

magamistubade
söögitubade,
kabinettide,
saali-,
nahk-

mööbleid moodsas
väljatöötuses.

Maksutingimused soodsad.

Mööblipuude ja vineeride ladu. Tammelaud, tammevineerid, igasugused eksootilised mööblipuud ja vineerid tiseritöötuseks; nikerdatud liitstud mööbli illustuseks.

Rihmarattaid valmistatakse tellimise peale 3 päeva jooksul.

Telefonikapid.

Nõudke hindasid.

Jälle müüjatele %/0.